

Udskriftsdato: 30. december 2025

2024/1 LSF 199 (Gældende)

**Forslag til Lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service
(Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos
Familiereetshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal
værgemål m.v.)**

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2024-08982

Forslag

til

Lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service

(Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.)

Justitsministeriet

§ 1

I værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1122 af 28. maj 2021, som ændret ved § 4 i lov nr. 569 af 10. maj 2022 og § 5 i lov nr. 1553 af 12. december 2023, foretages følgende ændringer:

1. I § 11 indsættes som 2. pkt.:

»Værgen skal være egnet til at varetage hvervet.«

2. I § 11 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. En væрге må ikke beskikkes i mere end 50 værgemål. Der kan ske beskikkelse i op til 75 værgemål, hvis særlige forhold tilsiger det.«

3. I § 12 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om afbeskikkelse af værger.«

4. I § 16, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»Familieretshuset kan endvidere uden anmodning indlede en sag om værgemål i tilfælde, hvor en attest efter § 25 a tilbagekaldes som følge af, at Familieretshuset konstaterer, at betingelserne for varetagelse af personlige anliggender m.v. ikke længere er tilstede.«

5. § 18 affattes således:

»§ 18. En anmodning om værgemål eller om fratagelse af den retlige handleevne skal så vidt muligt vedlægges en lægeerklæring vedrørende den for hvem, der er anmodet om værgemål eller fratagelse af den retlige handleevne. Retten eller Familieretshuset kan indhente lægeerklæring eller yderligere oplysninger om helbredstilstanden, hvis det er nødvendigt.

Stk. 2. Har den pågældende bopæl på et botilbud eller plejehjem, skal ansøgningen så vidt muligt vedlægges en erklæring fra dette botilbud eller plejehjem.

Stk. 3. Familieretshuset eller retten kan afkræve personer eller myndigheder, der har kendskab til den pågældende, de oplysninger, som anses for nødvendige for behandling af sagen.

Stk. 4. Familieretshuset eller retten har til brug for behandlingen af sager om iværksættelse, ændring og ophævelse af værgemål terminaladgang hos told- og skattemyndighederne, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om en part, der er nødvendige for sagernes behandling.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om indgivelse af oplysningerne.«

6. I § 21, stk. 2, udgår »§ 18, stk. 2 og 3,«.

7. I § 22 a, 1. pkt., indsættes efter »kan«: »inden fire uger fra afgørelsestidspunktet«.

8. § 25, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 1 og 2.

9. I § 25, stk. 2, der bliver stk. 1, indsættes efter »skal sørge for, at«: »formuen og«, og 3. pkt. ophæves.

10. Efter kapitel 4 indsættes:

»Kapitel 4a

Attest om varetagelse af personlige anliggender m.v.

§ 25 a. Familieretshuset udsteder, på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven, en attest, der giver vedkommende adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, uden værgemålsbeskikkelse.

Stk. 2. Erklæringen skal vedlægges en straffeattest for den nær pårørende samt et samtykke fra den person, der har behov for bistand til at varetage sine anliggender, eller en lægeerklæring, hvoraf det fremgår, at den pågældende af helbredsmæssige grunde har behov for bistand til at varetage sine anliggender.

Stk. 3. Ansøger skal underskrive en erklæring på tro og love om, at der ikke er uenighed blandt eventuelle øvrige nære pårørende om, at vedkommende påtager sig denne opgave, og at dette vurderes at være i overensstemmelse med ønskerne fra den, der har behov for bistand, samt, hvis erklæringen er indgivet på baggrund af et samtykke fra den pågældende, at vedkommende har en evne og fornøden dømmekraft til at forstå sin situation samt til at træffe beslutningen.

Stk. 4. En attest efter stk. 1 kan ikke udstedes, hvis der for den person, der har behov for bistand, er sat en fremtidsfuldmagt i kraft eller etableret et værgemål, der omfatter de samme forhold som attesten.

Stk. 5. En attest efter stk. 1 tilbagekaldes, hvis en fremtidsfuldmagt sættes i kraft, eller et værgemål etableres, der omfatter de samme forhold som attesten.

Stk. 6. §§ 31 og 31 a finder tilsvarende anvendelse for nære pårørende med attest efter stk. 1.

§ 25 b. Familieretshuset fører tilsyn med nære pårørende med attest efter § 25 a.

Stk. 2. Bliver Familieretshuset gennem henvendelse eller på anden måde opmærksom på forhold, som må antages at stride imod interesserne for den, attesten angår, kan Familieretshuset tilbagekalde attesten.

Stk. 3. Den nær pårørende med attest skal efter anmodning give de oplysninger, der er nødvendige for tilsynet.

Stk. 4. Familieretshuset kan i øvrigt indhente oplysninger i det omfang, det er nødvendigt for at varetage tilsynet.«

11. I § 30 ændres », jf. § 25, stk. 2, og formuen, jf. § 39« til »og formuen, jf. § 25, stk. 1«.

12. Efter § 30 indsættes før overskriften før § 31:

»§ 30 a. Justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om pligt til indberetning til Familieretshuset og adgang til et centralt værgeregister.«

13. Efter § 31 indsættes før overskriften før § 32:

»Sanktioner

§ 31 a. Den værge, der groft uagtsomt misbruger sin stilling, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.«

14. I § 32, stk. 1, 2. pkt., udgår », der fastsættes af Familieretshuset,«.

15. I §§ 37 og 38 ændres »§ 36 og § 39« til »og § 36«.

16. § 39 ophæves.

Social- og Boligministeriet

§ 2

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 155 af 11. februar 2025, som ændret ved § 1 i lov nr. 1703 af 30. december 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 136 e, stk. 2, 2. pkt., indsættes efter »en værge«: »eller hvis nære pårørende har adgang til at varetage personlige anliggender m.v. på baggrund af en attest«, og efter »kan værgen« indsættes: »eller den nære pårørende med attest«.

2. I § 136 e, stk. 3, 1. pkt., § 136 e, stk. 4, og § 136 e, stk. 5, 1. pkt., indsættes efter »dennes fremtidsfuldmægtige«: », dennes nære pårørende med attest«.

3. I § 136 e, stk. 5, 3. pkt., indsættes efter »fremtidsfuldmægtigen«: », den nære pårørende med attest«.

4. I § 136 f, stk. 1, indsættes efter »i lov om fremtidsfuldmagter,«: »eller tiltrædes af en nær pårørende med attest,«.

5. I § 136 f, stk. 3, 2. pkt., ændres »værgen eller fremtidsfuldmægtigen« til: »værgen, fremtidsfuldmægtigen eller den nære pårørende med attest«.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2025.

Stk. 2. Sager om værgemål anlagt ved domstolene før lovens ikrafttræden behandles efter de hidtil gældende regler.

Stk. 3. § 11, stk. 2, i værgemålsloven, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, finder ikke anvendelse for værger, der ved lovens ikrafttræden er beskikket i flere værgemål end 75. For disse værger finder de hidtidige regler anvendelse, indtil de er beskikket i mindre end 75 værgemål.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1 kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvist i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indhold

1. Indledning

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1 Beskikkelse af værger

.

2.1.1 Gældende ret

.

2.1.2 Justitsministeriets overvejelser

.

2.1.2. Egnethed

1.

2.1.2. Øvre grænse for antal værgemål

2.

2.1.2. Sagens oplysning

3.

2.1.3 Den foreslåede ordning

.

2.1.3. Egnethed

1.

2.1.3. Øvre grænse for antal værgemål

2.

2.1.3. Sagens oplysning

3.

2.2 Afbeskikkelse af værge

.

2.2.1 Gældende ret

.

2.2.2 Justitsministeriets overvejelser

.

2.2.3 Den foreslåede ordning

.

2.3 Attest om varetagelse af personlige anliggender m.v.

.

2.3.1 Gældende ret

.

2.3.2 Justitsministeriets og Social- og Boligministeriets overvejelser

.

2.3.3 Den foreslåede ordning

.

2.4 Straf

.

2.4.1 Gældende ret

.

2.4.2 Justitsministeriets overvejelser

.

2.4.3 Den foreslåede ordning

.

2.5 Indtægt og formue

.

2.5.1 Gældende ret

.

2.5.2 Justitsministeriets overvejelser

.

2.5.2. Bevarelse af formuen

1.

2.5.2. Forbrug af formue og indtægt

2.

2.5.3 Den foreslåede ordning

.

2.5.3. Bevarelse af formuen

1.

2.5.3. Forbrug af formue og indtægt

2.

2.6 Klagefrist

.

2.6.1 Gældende ret

.

2.6.2 Justitsministeriets overvejelser

.

2.6.3 Den foreslåede ordning

.

2.7 Vederlag

.

2.7.1 Gældende ret

.

2.7.2 Justitsministeriets overvejelser

.

2.7.3 Den foreslåede ordning

.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Klimamæssige konsekvenser
7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Dette lovforslag fremsættes i lyset af Civilstyrelsens redegørelse vedrørende faste værger af 12. januar 2024, hvor det bl.a. fremgår, at Familieretshuset af ressourcemæssige årsager alene er i stand til at behandle de allermest akutte sager om etablering af værgemål og de sager, hvor der er lovbestemte frister. Det fremgår desuden af redegørelsen, at Familieretshuset den 20. december 2023 i Familieretshusets

rapport om faste værger for 2022 har oplyst Civilstyrelsen, at sagsbehandlingstiden i sager om f.eks. frigivelse af midler og forbrug af formue er op til 2½ år. Der henvises i den forbindelse til bilag 112 (Alm. del) til Folketingets Retsudvalg af 25. januar 2024.

På den baggrund foreslås en række justeringer af værgemålsloven. Som de mest centrale ændringer foreslås det for det første, at der indføres en øvre grænse for, hvor mange værgemål den enkelte værge kan varetage. Dette skal sikre, at værgen har det fornødne kendskab til de personer, som værgen har under værgemål.

Som det andet foreslås det, at der etableres en ny, mere simpel attestordning, som kan give adgang til at bistå med personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, for personer, der har behov for bistand hertil, uden at dette kræver beskikkelse af værgemål, men alene en udstedt attest fra Familieretshuset. Der lægges i den forbindelse op til, at Familieretshuset får et reaktivt tilsyn med den pågældende pårørende, således at Familieretshuset først indleder en tilsynssag, når Familieretshuset gennem henvendelse eller på anden måde bliver opmærksom på forhold, som må antages at stride imod interesserne for den, attesten angår.

Som det tredje foreslås det, at værgemålslovens krav om, at værgen skal sørge for, at formuen bevarer, udgår. Dette erstattes af et krav om, at formuen skal anvendes til gavn for den, der er under værgemål. Samtidig foreslås kravet om, at ethvert formueforbrug skal godkendes af Familieretshuset, ophevet. Dette vil samlet betyde, at der etableres en videre adgang til at bruge af formuen.

Som det fjerde foreslås det, at en værge, der misbruger sit hverv, skal kunne sanktioneres med bøde. Det samme gælder en nær pårørende, der på baggrund af en attest har adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter. Dette har til formål at virke afskrækkende og dermed mindske risikoen for misbrug og snyd.

Samtidig med nærværende lovforslag vil der blive lagt op til en række ændringer af bekendtgørelse nr. 1444 af 13. december 2013 om værgemål (værgemålsbekendtgørelsen), som ændret ved bekendtgørelse nr. 246 af 12. marts 2019, herunder foreslås bl.a., at antallet af dispositioner, der kræver forudgående myndighedsgodkendelse, reduceres.

Der vil desuden blive lagt op til at ændre bestemmelserne om vederlag for værger i bekendtgørelse nr. 1075 af 11. december 2003 om behandling af værgemåls- og værgesager samt om faste værger og værgens vederlag m.v. (sagsbehandlingsbekendtgørelsen), som ændret ved bekendtgørelse nr. 975 af 29. september 2011 og bekendtgørelse nr. 766 af 24. juni 2013.

Disse administrative ændringer forventes at lette Familieretshusets administration af området og dermed bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Beskikkelse af værger

2.1.1. Gældende ret

Det fremgår af værgemålslovens § 11, at der i forbindelse med afgørelser om værgemål skal beskikkes en værge. Det fremgår ikke af bestemmelsen, hvilke krav en person skal opfylde for at blive beskikket som værge. Det følger dog af § 12, stk. 1, at beskikkelsen fratages værgen, hvis denne misbruger sin stilling eller i øvrigt viser sig uegnet til hvervet.

Af bemærkningerne til § 11 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2466, fremgår det, at spørgsmålet om, hvem der skal udpeges som værge, altid må bero på en konkret vurdering og afhænger af, hvad formålet med værgemålet er. Det skal bl.a. tillægges betydning, om værgen skal varetage personlige eller økonomiske anliggender. Størrelsen og sammensætningen af formuen skal også indgå i overvejelserne. Der skal desuden lægges betydelig vægt på, hvad den, der skal under værgemål, ønsker. Der henvises i den forbindelse til pkt. 4.3.2 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2436.

Når Familieretshuset skal beskikke en værge, oprettes en såkaldt etableringssag.

Når der skal udpeges en værge, udpeger Familieretshuset i de fleste tilfælde et nært familiemedlem eller en anden, som kender personen, der skal under værgemål, godt.

Familieretshuset foretager i dag en egnethedsvurdering af de relevante værgeforslag. Efter Familieretshusets praksis i sager om beskikkelse af pårørende værger i vedvarende økonomiske værgemål indhentes bl.a. straffeattest til offentlig brug. Derudover inddrages oplysninger, som Familieretshuset er kommet i besiddelse af under sagens behandling, såsom oplysninger fra kommune, pårørende eller andre. Det kan eksempelvis være oplysninger om, at en pårørendes hidtidige assistance i forbindelse med økonomien ikke har fungeret eller været tilstrækkelig, eller om, at der tidligere har været mistanke om misbrug af personens midler.

Familieretshuset inddrager desuden eventuelle oplysninger fra andre, der i øvrigt vurderes at kunne have betydning for varetagelsen af hvervet.

Under sagens behandling vejleder Familieretshuset om værgens opgaver og forpligtelser, herunder regnskabsforpligtelsen.

Værgen skal inden for hvervets omfang varetage interesserne for den, der er under værgemål, og det er derfor afgørende, at værgen er egnet til at håndtere de økonomiske anliggender for den, der er under værgemål, afhængig af værgemålets omfang. Det kan f.eks. nævnes, at hvis værgen modtager indtægter for den, der er under værgemål, skal værgen i medfør af værgemålsbekendtgørelsens § 12 føre regnskab over sin administration af disse indtægter og indhente behørig dokumentation. Hvis værgen forvalter midler, der ikke bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling, skal værgen i medfør af værgemålsbekendtgørelsens § 13, stk. 1, endvidere føre regnskab over denne del af formuen.

I værgemål skal det i vurderingen af, om en pårørende er egnet til at varetage hvervet som værge, tillægges betydning, om den pågældende er i stand til at føre regnskab over sin administration. Hvis det vurderes, at en pårørende ikke er i stand til at varetage regnskabsaflæggelsen, kan dette betyde, at den pårørende ikke er egnet til at varetage hvervet, og i stedet bør en anden pårørende, der har kvalifikationer, eller en fast værge beskikkes.

Hvis det ikke er muligt at finde en egnet værge i familien eller den nærmeste omgangskreds, har Familieretshuset tilknyttet en fast kreds af personer, såkaldte faste værger, som kan beskikkes. Det samme gør sig gældende, hvis det vurderes mest hensigtsmæssigt for personen, der skal under værgemål, at denne får en uvildig værge. En fast værge modtager vederlag for sit arbejde, som almindeligvis betales af den, der er under værgemål. I sagsbehandlingsbekendtgørelsens 3. kapitel findes reglerne om faste værger.

Efter værgemålslovens § 18, stk. 1, sørger Familieretshuset eller retten for sagens oplysning. Familieretshuset eller retten indhenter en lægeerklæring om den pågældendes helbred som grundlag for en afgørelse efter §§ 5 eller 6, jf. § 18, stk. 2, 1. pkt. I andre værgemålssager kan der indhentes en lægeerklæring, hvis

det findes nødvendigt, jf. stk. 2, 2. pkt. Efter værgemålslovens § 18, stk. 3, indhenter Familieretshuset eller retten, hvis den pågældende har bopæl på en institution, endvidere en udtalelse herfra som grundlag for en afgørelse efter §§ 5 eller 6. I andre værgemålssager kan der indhentes en udtalelse, hvis det findes nødvendigt. Efter stk. 4 kan Familieretshuset eller retten afkræve personer eller myndigheder, der har kendskab til den pågældende, de oplysninger, som anses for nødvendige for behandling af sagen. Udgifter til lægeerklæringer til brug for værgemålssager betales efter stk. 5 af den myndighed, der skal afgøre sagen. Efter stk. 6 har Familieretshuset eller retten til brug for behandlingen af sager om iværksættelse, ændring og ophævelse af værgemål terminaladgang hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om en part, der er nødvendige for sagernes behandling.

Efter værgemålslovens § 21 kan Familieretshuset eller retten træffe en foreløbig afgørelse om værgemål, hvis betingelserne for værgemålet skønnes opfyldt, og der er et øjeblikkeligt behov herfor. Under samme betingelser kan retten træffe en foreløbig afgørelse om fratagelse af den retlige handleevne. Familieretshuset eller retten beskikker samtidig en foreløbig værge for den pågældende.

Af sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, fremgår det, at Familieretshuset efter ansøgning antager et antal personer (faste værger), der er villige til at lade sig beskikke som værger. Antallet af faste værger fastlægges af Familieretshuset på grundlag af en vurdering af behovet.

Det fremgår af sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 10, at antagelse som fast værge medfører pligt til at lade sig beskikke som værge i de værgemål, som Familieretshuset tildeler den pågældende. Familieretshuset kan, når der foreligger særlige grunde, efter anmodning fra en fast værge undlade at beskikke denne.

Hverken værgemålsloven eller sagsbehandlingsbekendtgørelsen fastsætter øvre grænser for, hvor mange værgemål den enkelte værge kan varetage.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

2.1.2.1. Egnethed

Justitsministeriet finder det hensigtsmæssigt, at der sker en kodificering af den praksis for vurdering af egnethed, som Familieretshuset foretager i dag ved udpegning af værger.

2.1.2.2. Øvre grænse for antal værgemål

Familieretshuset har oplyst, at Familieretshuset den 28. november 2024 har omkring 230 faste værger, som Familieretshuset og retterne kan beskikke.

Opgaven for en fast værge består i at varetage konkrete opgaver af retlig karakter. Den faste værge skal således ikke fungere som ”omsorgsperson”, men skal træffe beslutninger, der er til gavn for den person, der er under værgemål, og varetage vedkommendes interesser.

Af Familieretshusets rapport fra 20. december 2023 om faste værger for 2022 fremgår det, at Familieretshuset er tilbageholdende med at beskikke samme værge for mere end ca. 80 personer. Det fremgår desuden af rapporten, at værgernes rapportering for 2022 har givet anledning til forholdsmæssigt flere påmindelser om besøg til værger med 50 værgemål eller flere.

Familieretshuset har oplyst, at der i december 2023 var 15 værger, der varetog mere end 75 værgemål. Det er dermed kun et mindre antal af de faste værger, der varetager værgemål i dette omfang. Det bemærkes, at Familieretshusets oplysninger er med forbehold for fejlregistreringer og efterregistreringer.

Justitsministeriet finder det på den baggrund hensigtsmæssigt, at der fastsættes en øvre grænse for antallet af værgemål, som en fast værge kan varetage.

Familieretshuset tilkendegiver i rapporten fra 2023, at faste værger, hvis fuldtidsbeskæftigelse er deres arbejde som faste værger, har de nødvendige kompetencer og rutiner til at varetage hvervet. Den øvre grænse for, hvor mange værgemål den enkelte faste værge kan varetage, bør derfor ikke sættes for lavt. Hvis der fastsættes en for lav grænse for, hvor mange værgemål den enkelte værge varetager, kan det betyde, at det ikke længere vil være muligt at fungere som fast værge som den primære beskæftigelse. Det risikerer at medføre mangel på værger.

Formålet med indførelsen af en øvre grænse for, hvor mange værgemål den enkelte værge kan varetage, er at sikre, at værgen kan have det fornødne kendskab til de personer, som værgen har under værgemål. På den anden side må indførelsen af en øvre grænse ikke medføre, at muligheden for at være fuldtidsbeskæftiget som fast værge forsvinder som følge af, at værgen kan beskikkes i for få værgemål.

På baggrund af Familieretshusets oplysninger om, at det har givet anledning til forholdsmæssigt flere påmindelser om besøg til værger med 50 værgemål eller flere, lægges der op til, at grænsen fastsættes til 50 værgemål.

En værge skal dog kunne beskikkes yderligere værgemål, hvis Familieretshuset vurderer, at særlige forhold gør sig gældende. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der er tale om hensynet til behovet hos den, der skal under værgemål, ønsker fra ansøger og familie, viden fra fagpersoner eller geografiske forhold. Det vil også kunne være tilfældet, hvor særlige administrative forhold gør sig gældende, fordi værgen af retten er blevet beskikket i yderligere værgemål.

Der lægges derfor op til at fastsætte en absolut grænse på 75 værgemål for værger.

En sådan begrænsning er i sagens natur alene relevant for faste værger.

Justitsministeriet finder, at grænserne alene skal omfatte vedvarende værgemål.

Når et værgemål ophører som følge af eksempelvis en borgers død, bliver Familieretshuset som udgangspunkt ikke gjort bekendt hermed. Værgen har således i dag ingen pligt til at orientere myndighederne herom.

For at Familieretshuset kan sikre overholdelsen af de fastsatte grænser, lægges der op til, at faste værger på bekendtgørelsesniveau pålægges at advisere Familieretshuset, når værgen er beskikket i 50 værgemål og 75 værgemål.

Justitsministeriet finder af hensyn til borgerne, der allerede har en fast værge beskikket, som borgeren potentielt har opbygget en relation og tillid til, at de faste værger ved indførelsen af sådanne grænser bør kunne fortsætte i de værgemål, der er etableret. De faste værger vil i takt med, at værgemålene ophører, eller der sker afbeskikkelse, komme under de nye grænser for antallet af værgemål. Det forudsættes, at værgerne derved vil komme under grænserne inden for en kort årrække.

De faste værger, der i en overgangsperiode efter lovens ikrafttræden måtte have flere værgemål end de foreslåede faste grænser, bør ikke kunne beskikkes som værge i nye værgemål, indtil de er kommet under grænserne.

Med henblik på at understøtte et eventuelt værgeregister med digital opbevaring af stamdata vedrørende værgemål og attester efter det foreslåede § 25 a finder Justitsministeriet det hensigtsmæssigt, at der indsættes en bemyndigelsesbestemmelse. Etablering af et værgeregister vil bidrage til at myndighederne på sigt får et bedre overblik over værgemålsområdet, herunder mere præcise data vedrørende antallet af

værgemål, den enkelte værge er beskikket i. Justitsministeriet finder det endvidere hensigtsmæssigt, at visse private aktører på sigt kan gives adgang til visse oplysninger i et sådan register med henblik på f.eks. at kunne verificere, at en person er beskikket som værge.

2.1.2.3. Sagens oplysning

Til brug for Familieretshusets sagsbehandling i etableringssager indhentes der en lægeerklæring, ligesom der indhentes en udtalelse, hvis den pågældende har bopæl på et botilbud eller plejehjem.

For at lette Familieretshusets og retternes sagsbehandling finder Justitsministeriet det hensigtsmæssigt, at disse dokumenter indhentes af den, der ansøger om værgemål eller fratagelse af retlig handleevne. Lægeerklæring og udtalelse skal så vidt muligt vedlægges anmodningen.

Hvis lægeerklæring ikke er vedlagt, f.eks. fordi ansøger ikke kan fremskaffe en sådan, skal retten eller Familieretshuset indhente lægeerklæring eller yderligere oplysninger om helbredstilstanden, hvis det findes nødvendigt for at kunne træffe afgørelse.

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.1.3.1. Egnethed

Det foreslås, at det i værgemålsloven § 11 tydeliggøres, at den beskikkede værge skal være egnet til at varetage hvervet. Dette betyder bl.a., at det i vurderingen af, hvem der kan beskikkes som værge, tillægges betydning, om værgen er i stand til at varetage de økonomiske anliggender for den, der er under værgemål.

Der er ikke tiltænkt en ændring af egnethedskravet i forhold til Familieretshusets eksisterende praksis.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.1.3.2. Øvre grænse for antal værgemål

Det foreslås, at en værge ikke må beskikkes mere end 50 værgemål, idet der dog kan ske beskikkelse i indtil 75 værgemål, hvis særlige forhold tilsiger det.

Faste værger, der har nået grænsen for antal beskikkede værgemål på 50, kan undtagelsesvis beskikkes, hvis det efter en konkret vurdering vurderes, at det er hensigtsmæssigt. Det kan eksempelvis være tilfældet pga. den foreslåede værges konkrete professionelle kendskab til den, der skal under værgemål, eller ud fra geografiske hensyn, hvorved forstås både tilfælde, hvor det i en landsdel er vanskeligt at tilknytte et tilstrækkeligt antal faste værger, og tilfælde, hvor personen, der skal under værgemål, bor væsentligt nærmere en fast værge med 50 eller flere værgemål end andre potentielle faste værger. Grænsen på 75 værgemål er undtagelsesfri.

Beskikkes en fast værge som pårørende værge, eksempelvis for en forælder eller et andet familiemedlem, vil dette værgemål ikke indgå i opgørelsen af antallet af værgemål i relation til grænserne.

Foreløbige værgemål efter værgemålslovens § 21 og midlertidige værgemål vil heller ikke være omfattede af grænserne.

Det foreslås, at de faste værger, der i dag har flere værgemål, end hvad de nye grænser tillader, bliver i deres værgemål. De faste værger vil i takt med, at værgemålene ophører, eller der sker afbeskikkelse, komme under de nye værgemålsgrænser.

Der lægges således op til, at de faste værger, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden er beskikkede i

mere end 75 værgemål, omfattes af en overgangsordning, jf. lovens § 3, stk. 3. Dette både af hensyn til den faste værge, som skal kunne have tid til at indrette sig herpå, personen, der er under værgemål, og de nye værger, som Familieretshuset skal beskikke.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2, og § 3, stk. 3, samt bemærkningerne hertil.

Justitsministeriet vil, hvis lovforslaget vedtages, i værgemålsbekendtgørelsen indføre en pligt for faste værger til at oplyse Familieretshuset, når vedkommende er blevet beskikket i henholdsvis det 50. og 75. værgemål, så Familieretshuset har mulighed for at påse grænsernes overholdelse.

Justitsministeriet vil endvidere indføre en pligt for faste værger til, såfremt værgen modtager en beskikelse, som medfører at vedkommende kommer over den absolutte grænse på 75 værgemål, at anmode om ikke at blive beskikket i det pågældende værgemål. Myndigheden vil herefter i medfør af sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 10 kunne undlade at beskikke den pågældende.

Det foreslås, at der i værgemålslovens § 30 a indsættes en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter justitsministeren kan fastsætte regler om pligt til indberetning til Familieretshuset til et centralt værgeregister. Bemyndigelsen vil kunne anvendes, hvis Familieretshuset på et senere tidspunkt opretter et centralt værgeregister til understøttelse af digitalisering af sagsbehandlingen og sikring af valide data til brug for et intelligent og risikobaseret tilsynskoncept.

Med bemyndigelsen kan justitsministeren således fastsætte regler for de faste værgers indberetningspligt i registeret, herunder om værgemåls ophør.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 12, og bemærkningerne hertil.

2.1.3.3. Sagens oplysning

Det foreslås, at anmodning om værgemål eller om fratagelse af den retlige handleevne så vidt muligt vedlægges en lægeerklæring vedrørende den, anmodningen angår. Det er således ansøger, der skal indhente erklæringen. Kun i det tilfælde, hvor ansøger kan dokumentere, at det ikke har været muligt at indhente en lægeerklæring, vil Familieretshuset eller retten skulle indhente erklæringen, og alene i de tilfælde, hvor Familieretshuset eller retten finder lægeerklæringen nødvendig for sagens afgørelse.

Det foreslås endvidere, at det pålægges ansøgeren at indhente en udtalelse til brug for sagens oplysning, hvis den, anmodningen angår, har bopæl på et botilbud eller plejehjem. Kun i det tilfælde, hvor ansøgeren kan dokumentere, at det ikke har været muligt at indhente en sådan udtalelse, pålægges Familieretshuset eller retten at indhente udtalelsen og alene i de tilfælde, hvor Familieretshuset eller retten finder det nødvendigt for sagens afgørelse.

Med ændringen bliver det således fremover som udgangspunkt en pligt for den, der ansøger om værgemål, at indhente disse dokumenter. Dette udgangspunkt kan fraviges, hvis det dokumenteres, eksempelvis ved en skriftlig meddelelse fra henholdsvis lægen og botilbuddet eller plejehjemmet, at det ikke har været muligt for den pågældende at få udleveret sådanne dokumenter.

Den, der indhenter lægeerklæringen, skal også afholde udgiften dertil.

Ved nødvendig forstås i denne henseende, at Familieretshuset eller retten ikke uden lægeerklæring eller udtalelse fra botilbuddet eller plejehjemmet finder at kunne træffe en afgørelse om, hvilket værgemål der er det rette for borgeren, eller at lægeerklæringen eller udtalelsen forventes at kunne bibringe væsentlige nye oplysninger.

Der er med forslaget ikke tiltænkt en ændring i Familieretshusets og retternes nuværende mulighed for at indhente erklæringer ved den nuværende blanket.

Endelig foreslås, at der i værgemålslovens § 18, stk. 5, indsættes en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om indgivelse af oplysninger i den forbindelse.

Bemyndigelsen forudsættes udnyttet til i sagsbehandlingsbekendtgørelsen at fastsætte, at der ved lægeerklæring efter stk. 1 og udtalelse fra botilbuddet eller plejehjemmet efter stk. 2 som udgangspunkt skal anvendes de blanketter, der er tilgængelige på Familieretshusets hjemmeside, og at disse skal indsendes ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjening.

Hvis der er behov for at træffe en foreløbig afgørelse om værgemål efter § 21, stk. 1, vil en erklæring efter § 18, stk. 1, eller en udtalelse efter § 18, stk. 2, ikke blive anset som nødvendig for afgørelsen, hvor afgørelsen ikke kan afvente indhentelse heraf.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 5 og 6, og bemærkningerne hertil.

2.2. Afbeskikkelse af værge

2.2.1. Gældende ret

Reglerne for afbeskikkelse af værger findes i værgemålslovens § 12.

Det følger af bestemmelsen, at beskikkelsen kan fratages værgen, hvis denne misbruger sin stilling eller i øvrigt viser sig uegnet til hvervet, eller hvis det er nødvendigt af hensyn til den, der er under værgemål.

I medfør af § 11, stk. 3, i sagsbehandlingsbekendtgørelsen er det muligt at fratage en fast værge hvervet, hvis værgen gentagne gange eller groft har tilsidesat sine pligter som værge. Fratagelse af hvervet som fast værge medfører ikke, at beskikkelse som værge i det enkelte værgemål ophører, medmindre der træffes afgørelse om fratagelse af beskikkelsen efter værgemålsloven, jf. stk. 4.

Af værgemålslovens § 12, stk. 1, fremgår det, at beskikkelsen kan fratages værgen, hvis det er nødvendigt af hensyn til den, der er under værgemål. Hermed forstås bl.a. tilfælde, hvor samarbejdsklimaet er dårligt, uden at der er tale om, at værgen har tilsidesat sine pligter. Det fremgår af forarbejderne, at det ved lovens vedtagelse ikke var forventningen, at bestemmelsen ville få stor betydning i praksis. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 12 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2467.

Efter Familieretshusets administrative praksis anvendes denne del af bestemmelsen i de tilfælde, hvor en person under værgemål ønsker en ny værge, men der ikke er noget at udsætte på værgens håndtering af værgemålet. I nogle tilfælde er det Familieretshusets vurdering, at det ud fra en samlet betragtning vil være bedst for personen under værgemål at få beskikket en ny værge som ønsket.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Formålet med værgemålsloven er at beskytte og sikre varetagelsen af interesserne for den, der er under værgemål.

Civilstyrelsen anbefalede i styrelsens redegørelse af 12. januar 2024 om faste værger, at værgemålsloven tages under revision, og at det tydeliggøres, at det ikke skal være forhold hos den beskikkede værge, der er afgørende for, om der kan ske et værgeskifte, men at der i stedet alene skal lægges vægt på, hvad der er bedst for personen under værgemål.

Som det fremgår ovenfor, kan Familieretshuset allerede i dag, når en person under værgemål ønsker en ny

værge beskikket, med hjemmel i værgemålslovens § 12 stk. 1, 2. led, afbeskikke den pågældendes værge og beskikke en ny. Bestemmelsen benyttes bl.a. i tilfælde, hvor en pårørende på beskikkelsestidspunktet grundet sygdom eller ung alder ikke har været egnet eller i stand til at varetage hvervet, men sidenhen er blevet det. Familieretshuset oplyser, at det er erfaringen, at de faste værger i langt de fleste tilfælde på anmodning frivilligt lader sig afbeskikke.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i værgemålslovens § 12 indsættes en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter justitsministeren kan fastsætte regler om afbeskikkelse af en værge, herunder at der ved afbeskikkelse kan lægges vægt på, hvad der tjener interesserne hos den, der er under værgemål. Bemyndigelsen vil kunne anvendes, hvis der bliver behov for en regulering af reglerne, eksempelvis hvis der skal kunne ske afbeskikkelse af en værge og beskikkelse af en ny ud fra mere generelle hensyn til, hvad der bedst tjener interesserne hos den, der er under værgemål, herunder hvis der ønskes en pårørende indsat som værge, men en fast værge modsætter sig dette.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.3. Attest om varetagelse af personlige anliggender m.v.

2.3.1. Gældende ret

Det fremgår af værgemålslovens § 5, stk. 1, at der kan iværksættes værgemål for den, der på grund af sindssygdom, herunder svær demens, eller hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred er ude af stand til at varetage sine anliggender, hvis der er behov for det.

Efter stk. 2 kan der endvidere iværksættes værgemål for den, der på grund af sygdom eller stærkt svækket tilstand er uegnet til at varetage sine økonomiske anliggender, og som selv ansøger herom, hvis der er behov for det i stedet for samværgemål efter § 7.

Efter værgemålslovens § 5, stk. 3, kan værgemål begrænses til at angå økonomiske forhold, herunder bestemte aktiver eller anliggender. Det kan også begrænses til at angå personlige forhold, herunder bestemte personlige anliggender.

Værgemålslovens § 5 blev affattet ved lov nr. 388 af 14. juni 1995, som samlede reglerne om værgemål i én lov og reviderede reglerne om umyndiggørelse af voksne. Revisionen blev foretaget på baggrund af Justitsministeriets myndighedslovudvalgs betænkning nr. 1247 fra 1993 om værgemål. Myndighedsudvalget anførte bl.a., at et eksempel på beslutninger om personlige forhold kan ”være den vigtige afgørelse om at opgive det hidtidige hjem for at flytte på plejehjem. Der kan da tillige skulle ske opsigelse af lejlighed samt tages stilling til, hvad der skal ske med det indbo, der ikke kan medtages på institutionen”, jf. betænkningens side 114f. Som noget nyt foreslog myndighedsudvalget, at et værgemål skulle kunne afgrænses til kun at angå personlige forhold. Om udvalgets overvejelser om indholdet af det personlige værgemål fremgår det bl.a., at et værgemål vedrørende personlige anliggender ”indebærer en ret til at repræsentere den pågældende i forhold af personlig karakter ved at træffe de nødvendige beslutninger. At værgen skal tage sig af ‘de personlige forhold’ medfører, at denne skal sørge for, at den, der er under værgemål, får den omsorg, som efter en almindelig vurdering må anses for nødvendig, evt. ved at den pågældende kommer på en institution. Det er klart, at værgen ikke selv skal yde pleje, men denne skal kunne tage et initiativ over for de relevante myndigheder m.v. og træffe de nødvendige beslutninger.” Videre fremgår det også, at ”Behovet for stillingtagen til personlige spørgsmål vil især være aktuelt for demente gamle, som er så svækkede, at de er ude af stand til at tage initiativ eller stilling til plejehjemsanbringelse m.v., fordi de ikke forstår problemstillingen. Her vil der kunne beskikkes en værge, som så

kan samtykke heri.” Yderligere fremgår det, at ”Under ophold på plejehjem eller hospitalsindlæggelse m.v. kan det endvidere være nødvendigt at tage stilling til personlige spørgsmål, der går ud over de dagligdagsproblemer, som personalet tager sig af. Blandt de vigtigere kan nævnes overflytning til en anden institution eller inden for institutionen flytning til en anden bolig i en anden afdeling eller på en anden gang. De mindre vidtrækkende kan dreje sig om møblering og om deltagelse i forskellige former for terapi eller fælles aktiviteter. På grænsen til det mere banale kan være spørgsmål om besøg på eller uden for institutionen eller omgang med andre beboere, om påklædning og om sengetid. Mere betydningsfuld er helbredsmæssige problemer, herunder om der skal iværksættes lægelig behandling eller ordineres og tages medicin.”, jf. i det hele betænkningens side 117ff.

Værgemål angående økonomiske forhold efter § 5 kan suppleres med fratagelsen af den pågældendes retlige handleevne. Det fremgår af værgemålslovens § 6, stk. 1, at i forbindelse med værgemål efter § 5, der omfatter økonomiske forhold, kan den retlige handleevne fratages, hvis dette er nødvendigt for at hindre, at den pågældende udsætter sin formue, indkomst eller andre økonomiske interesser for fare for væsentlig forringelse, eller for at hindre økonomisk udnyttelse. Fratagelsen af den retlige handleevne kan begrænses til at angå bestemte aktiver. Det er ikke muligt at fratage den retlige handleevne for personlige anliggender.

Det følger af værgemålslovens § 7, stk. 1, at der kan iværksættes samværgemål for den, der på grund af uerfarenhed, svækket helbred eller anden lignende tilstand har behov for hjælp til at administrere sin formue eller varetage andre økonomiske anliggender, og som selv ansøger herom.

Efter værgemålslovens § 16, stk. 1, kan anmodning om værgemål eller om ændring eller ophævelse af værgemål, jf. §§ 5-10, bl.a. fremsættes af den pågældende selv, dennes ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre blandt de nærmeste.

Efter § 16, stk. 2, kan Familieretshuset uden anmodning behandle spørgsmål om ændring og ophævelse af værgemål, jf. § 9 (ændring) og § 10 (ophævelse), samt om værgebeskikkelse og ændring heraf. Familieretshuset kan uden anmodning endvidere indlede en sag om værgemål i tilfælde, hvor en fremtidsfuldmagt ikke sættes i kraft efter anmodning herom, eller hvor fremtidsfuldmagten tilbagekaldes eller ophører, jf. kapitel 2 og 7 i lov om fremtidsfuldmagter.

Efter værgemålslovens § 22 a kan Familieretshusets afgørelser efter værgemålsloven påklages til Civilstyrelsen. Det gælder dog ikke afgørelser efter §§ 21 og 22.

Det følger af værgemålslovens § 31, at tilsidesætter værgen sine forpligtelser, er værgen erstatningsansvarlig over for den, der er under værgemål, for skade, der forvoldes ved forsætligt eller uagtsomt forhold.

Som et enkelt og privatretligt alternativ til værgemål trådte lov om fremtidsfuldmagter i kraft den 1. september 2017. Ved at oprette en fremtidsfuldmagt kan borgerne selv på forhånd beslutte, hvem der skal varetage deres forhold, hvis de på et tidspunkt ikke længere selv har evne til at varetage disse. Fremtidsfuldmagtsordningen er et tilbud til borgerne om øget selvbestemmelse og om at bevare indflydelse på egne forhold uanset sygdom eller tab af mental kapacitet. Det centrale i fremtidsfuldmagtsordningen – modsat en almindelig aftaleretlig fuldmagt – er, at der er tale om en formel og lovreguleret ordning. En ”fremtidsfuldmagt” i retlig forstand er således alene en fuldmagt, som opfylder reglerne i lov om fremtidsfuldmagter. Formålet med at have en formel og lovreguleret ordning er, at fremtidsfuldmægtigen over for omverdenen opnår en lovbestemt legitimation til at repræsentere fuldmagtsgiveren, hvilket sikrer tredjeparters tillid til fuldmagtsforholdet. Derved får fremtidsfuldmægtigen reel mulighed for at varetage fuldmagtsgiverens interesser som tilsigtet ved fremtidsfuldmagtens oprettelse.

Det fremgår af § 1 i lov om fremtidsfuldmagter, at den, der er fyldt 18 år, og som er i stand til at handle

fornuftsmæssigt, kan oprette en fremtidsfuldmagt til at træde i kraft, hvis den pågældende på et senere tidspunkt som følge af sygdom, svækket mental funktion eller helbred el.lign. ikke længere har evne til at varetage sine forhold inden for de områder, som er omfattet af fuldmagten.

Efter lov om fremtidsfuldmagter § 2, stk. 1, kan en fremtidsfuldmagt gives til en eller flere fremtidsfuldmægtige med henblik på at varetage fuldmagtsgivers økonomiske og/eller personlige forhold. Fremtidsfuldmagten kan begrænses til at angå et eller flere bestemte forhold.

En fremtidsfuldmagt skal, for at være gyldig, oprettes skriftligt i det digitale fremtidsfuldmagtsregister og vedkendes for en notar, jf. § 3, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter.

Efter oprettelsen ”sover” fremtidsfuldmagten og får kun virkning, hvis den efterfølgende sættes i kraft ved Familieretshusets afgørelse. Familieretshusets afgørelse træffes på baggrund af en anmodning om ikraftsættelse, som indgives af fremtidsfuldmægtigene i forening eller af fuldmagtsgiveren selv, jf. § 4, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter. Ikraftsættelsesanmodningen skal efter § 5, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter være vedlagt en lægeerklæring om, at fuldmagtsgiver er kommet i den tilstand, som fremtidsfuldmagtens ikraftsættelse er betinget af, jf. § 1 i lov om fremtidsfuldmagter. Når ikraftsættelsesanmodningen indgives af fremtidsfuldmægtigene, skal anmodningen endvidere efter § 5, stk. 3, i lov om fremtidsfuldmagter være vedlagt en erklæring på tro og love om, 1) at fremtidsfuldmægtigene har drøftet indgivelsen med fuldmagtsgiver, medmindre denne ikke er i stand til at forstå betydningen heraf, og at denne ikke har udtalt sig imod anmodningen, jf. lovens § 4, stk. 2, og 2) at fremtidsfuldmægtigene har underrettet fuldmagtsgiverens nærmeste pårørende om indgivelsen og om deres adgang til at gøre indsigelse herimod over for Familieretshuset, jf. lovens § 4, stk. 3.

Det fremgår af lov om social service (herefter serviceloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 155 af 11. februar 2025 som ændret ved § 1 i lov nr. 1703 af 30. december 2024, § 136 e, stk. 1, at personalet som led i omsorgen kan anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi, jf. § 128 b, for at sikre personens tryghed, værdighed og omsorg, medmindre den pågældende modsætter sig anvendelsen.

Det følger af servicelovens § 136 e, stk. 2, at for personer, der har oprettet en fremtidsfuldmagt, der omfatter forhold efter stk. 1, og som er sat i kraft, jf. § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter, kan fremtidsfuldmægtigen modsætte sig anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1. For personer, for hvem der er beskikket en værge efter værgemålsloven, som omfatter forhold efter stk. 1, kan værgeren modsætte sig anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1.

Ifølge § 136 e, stk. 3, er anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi ikke magtanvendelse eller et indgreb i selvbestemmelsesretten, medmindre den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge modsætter sig anvendelsen, jf. stk. 1 og 2. Der skal derfor ikke ske registrering og indberetning efter § 135 a, stk. 1, 1. pkt., hvor det fremgår, at alle indgreb efter §§ 124 c, 124 d, 129 og 129 a, § 136 a, stk. 1, og §§ 136 c og 136 f skal registreres af det personale, som har foretaget indgrebet, og indberettes til personalelederen.

Ifølge § 136 e, stk. 4, skal den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge forud for anvendelsen af teknologierne informeres om brugen af disse.

Det følger af § 136 e, stk. 5, at modsætter den pågældende person eller dennes fremtidsfuldmægtige eller værge sig, kan der træffes afgørelse efter § 128 b om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi. Afgørelsen kan gøres tidsubegrænset. I forbindelse med afgørelsen skal fremtidsfuldmægtigen og værgeren høres om kommunalbestyrelsens vurdering.

Det fremgår af servicelovens § 136 f, stk. 1, at for personer, der ikke modsætter sig flytning, men

som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud og om nødvendigt om udskrivelse fra et botilbud, hvis kommunalbestyrelsens indstilling tiltrædes af den værge, Familieretshuset har beskikket, eller tiltrædes af fremtidsfuldmægtigen for personer, der har oprettet en fremtidsfuldmagt, der omfatter dette forhold, og som er sat i kraft, jf. § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter, når 1) ophold i et botilbud med tilknyttet service er påkrævet, for at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og 2) det i det konkrete tilfælde vurderes omsorgsmæssigt at være mest hensigtsmæssigt for den pågældende.

Det følger af § 136 f, stk. 2, at det skal indgå i kommunalbestyrelsens vurdering efter stk. 1, hvis en eventuel ægtefælle, samlever eller anden pårørende ikke længere kan varetage den nødvendige hjælp til og opsyn med den person, som kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om efter stk. 1.

Ifølge § 136 f, stk. 3, kan kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 1 påklages til Familieretshuset. Kan kommunalbestyrelsens indstilling ikke tiltrædes af værgen eller fremtidsfuldmægtigen efter stk. 1, indstiller kommunalbestyrelsen til Familieretshuset at træffe afgørelse om optagelse eller flytning til et bestemt botilbud efter stk. 1.

Det følger af § 136 f, stk. 4, at modsætter personen sig flytning, vil optagelse i et særligt botilbud uden samtykke ikke kunne ske efter stk. 1, men efter § 129, stk. 1, om optagelse i særlige botilbud uden samtykke.

Efter straffelovens § 161 straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år den, som udenfor det i § 158 nævnte tilfælde (falsk forklaring for retten) for eller til en offentlig myndighed afgiver en falsk erklæring på tro og love eller på lignende højtidelig måde, hvor sådan form er påbudt eller tilstedt.

2.3.2. Justitsministeriets og Social- og Boligministeriets overvejelser

Værgemål iværksættes for at beskytte den, der ikke længere er i stand til at varetage sine anliggender og derfor har behov for hjælp hertil. Hvervet som værge er en betroet opgave, da en værge kan handle på vegne af den, der er under værgemål. Værger skal derfor opfylde en række betingelser og er underlagt Familieretshusets tilsyn.

Værgemål efter §§ 5 og 7 begrænser ikke mulighederne for den, der er under værgemål, til at handle på egne vegne. Der findes i dag flere forskellige former for værgemål, herunder værgemål, der er begrænset til personlige eller økonomiske anliggender.

Familieretshuset har oplyst, at ved en stor del af de værgemål, der etableres, er det en nær pårørende, der udpeges som værge for en ældre. Der er oftest tale om en forælder, der ikke længere er i stand til at varetage sine personlige anliggender og har behov for hjælp til en række betalinger af dispositioner til underhold. Familieretshuset oplyser samtidig, at denne gruppe af værgemål meget ofte er problemfrie. På den baggrund lægges der op til at etablere en attestordning, som kan give adgang til at bistå med at varetage sådanne dispositioner.

Hvor en person har behov for bistand til at varetage sine personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, og hvor en nær pårørende vil påtage sig denne opgave, bør dette ikke kræve etablering af et værgemål. Her bør det være tilstrækkeligt, at man over for Familieretshuset ved erklæring tilkendegiver, at man påtager sig ansvaret for at varetage denne opgave for sin nære pårørende.

Justitsministeriet finder, at nære pårørende bør omfatte den pågældendes ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre blandt de nærmeste, f.eks. en samlever, stedbørn, m.v.

Det forventes at medføre en nedgang i sager om etablering af værgemål, at værgemålsområdet tilpasses således, at det fremadrettet ikke længere vil kræve etablering af værgemål i de situationer, hvor den pågældende alene har behov for bistand til at varetage de personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed, såsom betaling af plejehjemsbolig, eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, og en nær pårørende ønsker at påtage sig denne opgave.

Hensigten med at etablere denne adgang er at gøre det lettere at påtage sig at hjælpe den pågældende i at varetage sine personlige anliggender og foretage løbende økonomiske dispositioner til underhold uden at skulle afvente Familieretshusets etablering af et værgemål. Nære pårørende, der ved attest fra Familieretshuset får adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, vil ikke være underlagt Familieretshusets kontrol eller være omfattet af en værges pligter i øvrigt.

Det er Justitsministeriets vurdering, at risikoen for misbrug i disse sager er begrænset. Og for så vidt angår økonomiske dispositioner får den nære pårørende alene adgang til at foretage sædvanlige dispositioner af løbende karakter til underhold, der betales til en offentlig myndighed, eksempelvis betaling af plejehjemsplads, eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, såsom et alment boligselskab eller et forsyningselskab.

Da den nære pårørende får adgang til at foretage løbende økonomiske dispositioner til underhold til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, bør den nære pårørende også have adgang til f.eks. at tilmelde og framelde faste, løbende betalinger til betalingsservice. Dette vil medføre, at den nære pårørende eksempelvis ikke månedligt skal foretage betaling af en plejehjemsplads.

Det bemærkes, at udstedelse af attesten – i lighed med hvad der gælder for værgemål, hvor den retlige handleevne ikke er frataget – ikke griber ind i den pågældendes muligheder for at handle på egen hånd, ligesom det ved uenighed mellem den nære pårørende og den, hvis forhold attesten angår, vil være sidstnævnte, der har dispositionsretten.

Formålet med attestordningen er, at den skal være et enkelt alternativ til værgemål. I lyset heraf bør ordningen efter Justitsministeriets opfattelse ikke indeholde det samme tilsyn som ved værgemål.

Omvendt bør ordningen efter Justitsministeriets opfattelse omfatte en vis grad af tilsyn af hensyn til den, attesten angår.

For at skabe balance mellem ovennævnte hensyn finder Justitsministeriet, at Familieretshuset bør fungere som tilsynsmyndighed, dog således at Familieretshuset som udgangspunkt alene indleder en tilsynssag efter anmodning fra tredjeparter, f.eks. en anden pårørende, et plejehjem, botilbud m.v. Af hensyn til den, attesten angår, bør Familieretshuset dog også have adgang til at indlede en tilsynssag af egen drift, hvis Familieretshuset på anden måde end ved en henvendelse fra tredjeparter bliver opmærksom på forhold, som bør undersøges.

Værgemålslovens § 31 om erstatningsansvar og den foreslåede sanktionsbestemmelse i § 31 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 13, bør efter Justitsministeriets vurdering finde tilsvarende anvendelse for nære pårørende med attest efter den foreslåede § 25 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 10.

Social- og Boligministeriet vurderer, at den nære pårørende med attest – i lighed med hvad der gælder for værger og fremtidsfuldmægtige – skal have kompetence i sager om anvendelse af trykthedsskabende

velfærdsteknologi over for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse. Ministeriet vurderer, at den nære pårørende med attest – i lighed med hvad der gælder for værger og fremtidsfuldmægtige – også skal have kompetence i sager om optagelse i særlige botilbud uden samtykke af personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning. Anvendelse af velfærdsteknologi og optagelse i særlige botilbud vurderes at høre under personlige anliggender i overensstemmelse med værgemålslovens nuværende afgrænsning heraf, jf. pkt. 2.3.1.

Det findes hensigtsmæssigt, at Familieretshuset efter ikrafttræden af attestordningen i relevant omfang kontakter de ansøgere, der har en verserende ansøgning om etablering af værgemål, med henblik på at det klarlægges, om ansøgeren ønsker at fastholde ansøgningen om værgemål.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at Familieretshuset på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven udsteder en attest, der uden værgebeskikkelse giver vedkommende adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter. Erklæringen skal vedlægges en privat straffeattest for den nære pårørende samt et samtykke fra den person, der har behov for bistand til at varetage sine anliggender, eller en lægeerklæring, hvoraf det fremgår, at den pågældende af helbredsmæssige grunde har behov for bistand til varetagelse af sine anliggender.

Ved afgivelse af erklæringen skal den nære pårørende på tro og love erklære, at der ikke er uenighed blandt eventuelle øvrige nære pårørende om, at vedkommende påtager sig denne opgave, og at dette vurderes at være i overensstemmelse med ønskerne fra den, der har behov for bistand, samt, hvis erklæringen er indgivet på baggrund af et samtykke fra den, der har behov for bistand, at den pågældende har en evne og fornøden dømmekraft til at forstå sin situation samt til at træffe beslutningen.

Den nære pårørendes vurdering af, om det vil være i overensstemmelse med ønskerne fra den, der har behov for bistand, at den nære pårørende får adgang til at varetage personens anliggender, forudsættes at ske på baggrund af en dialog med personen eller, hvor en sådan dialog undtagelsesvis ikke er mulig på grund af personens betydeligt og varigt nedsatte psykiske funktionsevne, på baggrund af den nære pårørendes viden om, hvad der ville være bedst stemmende med personens ønsker.

At erklæringen afgives på tro og love indebærer, at den nære pårørende kan straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år, hvis denne forsætligt afgiver en falsk erklæring, jf. straffelovens § 161.

Er der ikke enighed blandt de nære pårørende om, hvem der skal varetage opgaven, må der, såfremt den pågældende opfylder helbredskriteriet i værgemålslovens § 5, anmodes om værgemål efter de almindelige regler herom i værgemålslovens § 5.

Blanketterne til afgivelse af erklæringen og tro- og loveerklæringen vil være tilgængelige på Familieretshusets hjemmeside.

Ved modtagelse af erklæringen sikrer Familieretshuset, at den pågældende ikke i forvejen er underlagt værgemål, som attesten vil stride mod, eller en fremtidsfuldmagt, som dækker de forhold, attesten ville give adgang til at varetage, er sat i kraft. Erfarer Familieretshuset, at der er etableret et værgemål eller sat en fremtidsfuldmagt i kraft, afvises anmodningen om attest. Derudover påser Familieretshuset, at erklæringen er vedlagt den påkrævede tro- og loveerklæring, og gennemgår straffeattesten. Hvis erklæringen

er vedlagt de fornødne dokumenter, straffeattesten ikke indeholder oplysninger om forhold, der tilsiger, den nære pårørende er uegnet, og den pågældende ikke i forvejen er underlagt værgemål, som attesten vil stride imod, eller en fremtidsfuldmagt er sat i kraft, meddeler Familieretshuset ved udstedelse af en attest den nære pårørende adgang til at varetage personlige anliggender og foretage løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter.

Indeholder straffeattesten oplysninger om, at den nære pårørende er dømt for kriminalitet af betydning for varetagelsen af adgangen, eksempelvis berigelseskriminalitet, vil Familieretshuset kunne afvise anmodningen.

Attesten vil skulle udstedes umiddelbart efter modtagelsen af ansøgningen, hvis ansøgningen indeholder de nødvendige oplysninger, og disse ikke giver anledning til yderligere sagsbehandling.

Har den, der har behov for bistand, oprettet en fremtidsfuldmagt, jf. § 3 i lov om fremtidsfuldmagter, som endnu ikke er sat i kraft, skal Familieretshuset ved udstedelsen af attest vejlede den, der er indsat som fremtidsfuldmægtig, om muligheden for at sætte fuldmagten i kraft. Det gælder både i tilfælde, hvor den, der anmoder om attesten, er den samme person, som er indsat som fremtidsfuldmægtig, og hvor den, der anmoder om attesten, er en anden person end den, der er indsat som fremtidsfuldmægtig.

Beskikkes der på et senere tidspunkt en værge for den pågældende borger, eller sættes en fremtidsfuldmagt, der dækker de samme forhold som attesten, i kraft, vil Familieretshuset tilbagekalde attesten.

Med den foreslåede ordning lægges der endvidere op til, at nære pårørendes hjælp til varetagelse af personlige anliggender og sædvanlige løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, ikke skal være omfattet af værgemålsområdet. Den nære pårørende vil således i disse tilfælde ikke være underlagt en værges almindelige pligter, eller Familieretshusets kontrol.

Det foreslås, at Familieretshuset skal have et reaktivt tilsyn med de nære pårørende med attest. Familieretshuset vil således ikke aktivt skulle føre tilsyn, før Familieretshuset gennem henvendelse eller på anden måde bliver opmærksom på forhold, som må antages at stride mod interesserne hos den, attesten angår.

Med henblik på udøvelse af tilsynet foreslås det, at den nære pårørende på anmodning fra Familieretshuset skal fremlægge oplysninger, som er nødvendige for varetagelse af tilsynsopgaven.

Der lægges endvidere med lovforslaget op til, at Familieretshuset vil kunne indhente oplysninger fra andre end den nære pårørende, f.eks. plejehjem, botilbud og private borgere, der har kendskab til varetagelsen af opgaven.

Som en konsekvens af tilsynsfunktionen foreslås det endvidere, at Familieretshuset kan tilbagekalde attesten. I de tilfælde, hvor en attest tilbagekaldes, vil Familieretshuset kunne tage initiativ til at indlede en sag om værgemål, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Det foreslås således, at Familieretshuset udover for det tilfælde, hvor en fremtidsfuldmagt sættes i kraft, eller et værgemål etableres, vil kunne træffe afgørelse om tilbagekaldelse af attesten, hvis betingelserne for dens udstedelse ikke længere er til stede, og de ændrede forhold vurderes at stride imod interesserne for den, attesten angår, eller der er forhold, der gør det betænkeligt at opretholde adgangen. Et sådant tilfælde vil f.eks. kunne foreligge, hvis der opstår begrundet tvivl om den nære pårørendes evner til at varetage de pågældende forhold på betryggende vis.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at attestordningen er tænkt som et enkelt alternativ til værgemål, og

ordningen vil som følge heraf ikke være egnet til at tage stilling til komplicerede tvister m.v. I det omfang der i forbindelse med Familieretshusets tilsyn kommer forhold for dagen, som gør det betænkeligt at opretholde adgangen, er det således ikke hensigten, at Familieretshuset gennem omfattende undersøgelser m.v. søger at fremskaffe det fornødne grundlag for at afgøre komplicerede tvister. Hvis det betænkelige forhold ikke kan afkræftes ved de undersøgelsesskridt, som Familieretshuset umiddelbart kan foretage inden for rammerne af ordningen, skal attesten tilbagekaldes.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

Afgørelser om udstedelse og tilbagekaldelse af attest kan efter værgemålslovens § 22 a påklages til Civilstyrelsen.

Endelig foreslås det, at værgemålslovens bestemmelse om erstatningsansvar bør gælde for nære pårørende med attest efter den foreslåede ordning. Det samme gør sig gældende for den nye sanktionsbestemmelse, der med lovforslaget foreslås indført i værgemålsloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 13.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 10, og bemærkningerne hertil.

2.4. Straf

2.4.1. Gældende ret

Efter værgemålslovens § 31 er en værge, der tilsidesætter sine forpligtelser, erstatningsansvarlig over for den, der er under værgemål, for skade, der forvoldes ved forsætligt eller uagtsomt forhold.

Værgemålsloven indeholder i dag ikke regler om sanktioner for værger, der misbruger deres hverv.

I straffelovens 28. kapitel findes de almindelige formueretlige forbrydelser, herunder bedrageri og underslæb.

Efter straffelovens § 278 straffes for underslæb den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding 1) tilegner sig en fremmed rørlig ting, der er i dennes varetægt, uden at forholdet falder ind under § 277 (ulovlig omgang med hittegods), 2) fragår modtagelsen af pengelån eller andet lån til eje eller af en ydelse, for hvilken der skal svares vederlag, eller 3) uretmæssigt forbruger ham betroede penge, selv om han ikke var forpligtet til at holde disse afsondrede fra sin egen formue.

Efter straffelovens § 279 straffes for bedrageri den, som, for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, ved retsstridigt at fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse bestemmer en anden til en handling eller undladelse, hvorved der påføres denne eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et formuetab.

Efter straffelovens § 280 straffes for mandatsvig, for så vidt forholdet ikke falder ind under §§ 276-279 a, den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding påfører en anden formuetab 1) ved misbrug af en for ham skabt adgang til at handle med retsvirkning for denne eller 2) ved i et formueanliggende, som det påhviler ham at varetage for den anden, at handle mod dennes tarv.

En række af formueforbrydelserne i straffeloven, herunder underslæb og bedrageri, straffes med fængsel indtil 1 år og 6 måneder, jf. straffelovens § 285, stk. 1. Efter straffelovens § 286, stk. 2, kan straffen stige til fængsel indtil 8 år, når de nævnte forbrydelser er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af udførelsesmåden, eller fordi forbrydelsen er udført af flere i forening, eller som følge af omfanget af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

Faste værger antages af Familieretshuset med henblik på at lade sig beskikke som professionel værge i

værgemålssager. Efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 10 medfører antagelse som fast værge en pligt til at lade sig beskikke som værge i de værgemål, Familieretshuset tildeler den pågældende.

Værgens pligter er nærmere fastsat i værgemålsbekendtgørelsen.

Af værgemålsbekendtgørelsens § 1, stk. 1, fremgår, at Familieretshuset fører tilsyn med værgen. Efter stk. 2 skal værgen efter anmodning give de oplysninger, der er nødvendige for tilsynet, og skal efterkomme pålæg fra forvaltningsafdelingerne, Familieretshuset og Civilstyrelsen.

Bliver Familieretshuset gennem en henvendelse eller på anden måde opmærksom på forhold, som må antages at stride mod interesserne for den, der er under værgemål, vil Familieretshuset undersøge sagen med henblik på eventuel afbeskikkelse af værgen.

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser

Når en person beskikkes som værge, indtræder denne i en stilling, hvor den pågældende efter omstændighederne betros bl.a. formue og økonomiske anliggender i øvrigt hos den, der er under værgemål.

Samtidig med dette lovforslag lægges der op til i værgemålsbekendtgørelsen at foretage en række lempelser af den kontrol, Familieretshuset i dag foretager på værgemålsområdet. Det gør sig både gældende i forhold til, at ansvaret for, at økonomiske dispositioner i relation til både indtægt og formue er til gavn for personen under værgemål, i langt højere grad lægges over på værgen, ligesom kontrollen med værgernes regnskabsaflæggelse omlægges til en risikobaseret stikprøvekontrol. Disse justeringer bidrager til en større adgang til selvbestemmelse for personen under værgemål og letter Familieretshusets administration af værgemålsområdet, men de medfører samtidig en øget misbrugsrisiko.

På den baggrund finder Justitsministeriet det hensigtsmæssigt at styrke det strafferetlige værn mod misbrug ved at indsætte en selvstændig sanktionsbestemmelse i værgemålsloven, hvorefter den, der misbruger sin stilling, kan straffes med bøde. Da værgen har påtaget sig et hverv i en betroet stilling og udfører hvervet for en borger, der er afhængig af værgens hjælp, finder Justitsministeriet det hensigtsmæssigt, at bestemmelsen også omfatter groft uagtsomme forhold. Omvendt finder Justitsministeriet ikke grundlag for at kriminalisere simpel uagtsomhed, hvilket særligt skyldes, at størstedelen af værgerne er privatpersoner, der påtager sig hvervet som værge for en pårørende. For mange af disse pårørende kan det være en kompliceret opgave at være værge. Det bør derfor ikke være strafbart, hvis en værge ved simpel uagtsomhed f.eks. får overskredet den bemyndigelse, værgemålet indebærer, idet en sådan kriminalisering kunne risikere at afholde privatpersoner fra at ville påtage sig hvervet.

Det samme bør gøre sig gældende for de nære pårørende, der ved attest har adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder efter den foreslåede § 25 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 10. Disse har også påtaget sig et særligt ansvar for at bistå deres nære pårørende og underlægges ikke kontrol, men alene et hvilende tilsyn, hvorfor Justitsministeriet finder det hensigtsmæssigt at lade disse omfatte af en ny sanktionsbestemmelse.

I modsætning til eksempelvis straffelovens § 278 om underslæb er det ikke en betingelse, at den pågældende skal have skaffet sig selv eller andre uberettiget vinding.

2.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i værgemålslovens § 31 a indsættes en ny bestemmelse, hvorefter den værge, der groft uagtsomt misbruger sin stilling, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Det foreslås endvidere, at bestemmelsen skal finde anvendelse for den, der ved attest har adgang til

at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder efter den foreslåede § 25 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 10.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 10 og 13, og bemærkningerne hertil.

2.5. Indtægt og formue

2.5.1. Gældende ret

Værgens opgave er inden for hvervets omfang at varetage interesserne for den, der er under værgemål. På det økonomiske område er det således værgens opgave at administrere formuen og træffe beslutninger om anvendelse af indtægterne.

Det følger af § 25, stk. 1, i værgemålsloven, at værger skal sørge for, at formuen bevares og giver rimeligt udbytte. Af stk. 2 fremgår det, at værger skal sørge for, at indtægterne anvendes til gavn for den, der er under værgemål. Forældre kan som værger anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling. Er indtægterne ikke tilstrækkelige, kan værger under hensyn til værgemålets karakter bruge formuen i passende omfang med Familieretshusets godkendelse. Efter stk. 3 kan værger, hvis værger finder det forsvarligt, at den, der er under værgemål, sørger for sine egne behov, overlade denne penge til egen rådighed til dette formål.

Ved vedtagelsen af værgemålsloven i 1995 blev princippet om, at formålet med formueadministrationen var formuens bevarelse, nedtonet. Det fremgår af forarbejderne, at hensigten med § 25 har været, at der i videre omfang skulle være adgang til at bruge af formuen, end det var tilfældet forud for værgemålslovens tilblivelse. Det fremgår hertil, at denne adgang fortrinsvis skal bruges ved værgemål for voksne, idet det bliver mindre betænkeligt at bruge af formuen, når den pågældendes alder stiger. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 25 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2475f.

Værgemålslovens § 25 finder både anvendelse på voksne under værgemål og mindreårige under værgemål.

Det følger af værgemålslovens § 29, at værger skal sørge for, at der aflægges regnskab over forvaltningen af formuen og anvendelsen af indtægter. Lovbestemmelsen er generelt udformet og indeholder en bemyndigelse for justitsministeren til at fastsætte regler.

Hensynet bag bestemmelsen er, at myndighederne med værgernes regnskabsaflæggelse kan føre kontrol med, hvordan værger varetager sit hverv.

Efter værgemålslovens § 30 kan justitsministeren fastsætte regler om værgens pligt til at indhente godkendelse fra Familieretshuset, herunder til dispositioner over indtægten, jf. § 25, og formuen, jf. § 39, og til stiftelse af gæld.

Det fremgår af værgemålslovens § 34, stk. 1, at formuen kan bevares i den form, den havde, da værgemålet blev iværksat. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at værger må vurdere, hvad der skal ske med de aktiver, der er til stede ved værgemålets begyndelse, eller som senere arves. I denne vurdering må indgå, om den, der er under værgemål, har behov for og vil få glæde af aktiverne. Hvis der er aktiver af tvivlsom karakter, eller som er mindre sikre investeringer, bør værger overveje, om de skal afhændes. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 34 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2479.

Det følger af værgemålslovens § 35, stk. 2, nr. 2, at værger forvalter beløb under en størrelse, som

justitsministeren fastsætter. Denne beløbsgrænse er reguleret i værgemålsbekendtgørelsens § 33, stk. 1, hvoraf det fremgår, at grænsen er 75.000 kr.

Efter værgemålslovens § 36 skal kontante midler omfattet af et værgemål indsættes i en forvaltningsafdeling, jf. § 35, stk. 1, eller i et pengeinstitut, jf. § 35, stk. 2, nr. 2, eller anbringes i aktiver, som giver betryggende sikkerhed.

Det følger af værgemålslovens § 37, at ved gaver til personer under værgemål finder reglerne i §§ 28-30 (tilsyn), § 35, stk. 1 (forvaltning), § 36 (anbringelse) og § 39 (formueforbrug) kun anvendelse, hvis giveren har bestemt det.

Efter værgemålslovens § 38 kan arvelader ved testamente bestemme, at reglerne i §§ 28-30 (tilsyn), § 35, stk. 1 (forvaltning), § 36 (anbringelse) og § 39 (formueforbrug) ikke skal finde anvendelse på friarv.

Det følger af værgemålslovens § 39, at værgen skal have Familieretshusets godkendelse til forbrug af formue, der er omfattet af værgemålet. Det gælder uanset, hvorledes aktiverne forvaltes.

Det følger af værgemålsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, at hvis værgen modtager indtægter for den, der er under værgemål, skal værgen føre regnskab over sin administration af disse indtægter (indtægtsregnskab).

Det følger desuden af værgemålsbekendtgørelsens § 13, stk. 1, at hvis værgen forvalter midler, der ikke skal bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling, skal værgen føre et regnskab over denne del af formuen (formueregnskab).

Både indtægtsregnskabet og formueregnskabet skal indsendes til den forvaltningsafdeling, der bestyrer midlerne, jf. værgemålsbekendtgørelsens § 15, stk. 1. Hvis midlerne ikke bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling, skal indtægtsregnskabet og formueregnskaberne indsendes til Familieretshuset, jf. værgemålsbekendtgørelsens § 15, stk. 2.

Formueregnskabet skal dog kun indsendes, hvis midlerne, som værgen forvalter, er på 75.000 kr. eller derover, jf. værgemålsbekendtgørelsens § 16, stk. 1. Familieretshuset kan dog uanset denne bestemmelse til enhver tid pålægge en værge at indsende regnskab, hvis der skønnes at være en særlig grund dertil, jf. værgemålsbekendtgørelsens § 17, stk. 1.

Det følger af værgemålsbekendtgørelsens § 18, at forvaltningsafdelingen eller Familieretshuset reviderer de regnskaber, som værgen indsender i medfør af § 15. Gennemgangen og den fornødne bilagsmæssige kontrol afpasses efter beløbenes størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Værgemålsbekendtgørelsen indeholder ingen formkrav til regnskabet.

Efter værgemålsbekendtgørelsens § 33 skal midler på 75.000 kr. eller derover bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling, jf. værgemålslovens § 35, stk. 1.

Det følger af værgemålsbekendtgørelsens § 36, stk. 1, at værgen af indtægterne kan lade op til 20.000 kr., eller hvad der derudover må anses for nødvendigt til løbende udgifter, stå på en særskilt konto i et pengeinstitut. Det fremgår af Civilstyrelsens værgevejledning fra februar 2009, at der på kontoen på et givet tidspunkt gerne må stå mere end 20.000 kr., hvis pengene skal anvendes til et konkret formål inden for kortere tid. Der må således gerne spares op til en fødselsdagsmiddag, en ferierejse, møbler eller andet, hvis beløbet skal anvendes i den nærmeste fremtid. Værgen kan dog herudover ikke foretage nogen opsparing af indtægterne, uden at det opsparede bliver formue, der skal bestyres i en forvaltningsafdeling eller forvaltes som formue hos værgen.

En værge kan i udgangspunktet anvende indtægten hos den, der er under værgemål, til gavn for den, der

er under værgemål, uden Familieretshusets godkendelse. Værgen skal dog ansøge om Familieretshusets godkendelse, hvis indtægtsforbruget er usædvanligt. Det fremgår af Familieretshusets hjemmeside, at Familieretshuset pr. 7. april 2025 har en forventet sagsbehandlingstid på 172 uger for ansøgninger om brug af midler til gaver.

Værgen skal derimod altid have Familieretshusets godkendelse, inden værgen kan bruge af formuen hos den, der er under værgemål, jf. værgemålsloven § 39. Det følger af Civilstyrelsens væргеvejledning, at udgangspunktet er, at ansøgningen om forbrug af formue, der tilhører voksne under værgemål, imødekommes, hvis den pågældende må antages at få glæde og fornøjelse af det, der søges om frigivelse af formue til. Der er dog tale om en konkret vurdering, hvor blandt andet størrelsen af formuen og indtægterne samt oplysninger om den pågældendes alder, eventuelle sygdomme og andre personlige forhold, samt hvad pengene skal bruges til, spiller ind.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at Justitsministeriets myndighedsudvalg ved betænkning nr. 1247/1993 om værgemål overvejede, om der burde etableres en beløbsmæssig grænse eller undtagelser fra kravet om godkendelse af forbrug af formuen. Udvalget fandt dog frem til, at bestemmelsen om tilladelse til formueforbrug var så vigtig, at den blev formuleret som en generel bestemmelse, uden beløbsmæssig bagatelgrænse eller undtagelser i øvrigt. Der henvises i den forbindelse til pkt. 8.2.4 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2452.

Grænsen på indtægtskontoen på 20.000 kr. blev hævet fra 15.000 kr. ved bekendtgørelse om værgemål nr. 927 af 5. september 2006. Grænsen er ikke blevet hævet siden.

Reglerne om, hvilke økonomiske dispositioner der kræver Familieretshusets godkendelse, fremgår af værgemålsbekendtgørelsens §§ 6-10.

Efter § 6 skal værgen have Familieretshusets godkendelse til at 1) erhverve eller afhænde fast ejendom, 2) behæfte den faste ejendom med pant eller usædvanlig servitut, eller 3) bortforpakte eller udleje den faste ejendom på usædvanlige vilkår, herunder i usædvanlig lang tid.

Efter § 7 skal værgen have Familieretshusets godkendelse til at stifte gæld udover, hvad der sædvanlig kræves til fyldestgørelse af fornødenhederne for den, der er under værgemål.

Det følger af bekendtgørelsens § 8, at værgen skal have Familieretshusets godkendelse til at yde gaver af indtægten. Godkendelse kræves dog ikke, hvis gaven har en ubetydelig værdi.

Efter § 9 skal værgen have Familieretshusets godkendelse til at afslå en gave eller give afkald på arv eller legat. Godkendelse kræves dog ikke, hvis gaven, arven eller legatet har en ubetydelig værdi.

Efter værgemålsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, skal værgen i øvrigt have Familieretshusets godkendelse til enhver usædvanlig disposition. Værgen kan dog indgå forlig uden Familieretshusets godkendelse, hvis 1) forliget er indgået under en retssag, og 2) det af retsbogen fremgår, at forliget svarer til rettens forslag, eller at retten i øvrigt anser forliget for at være i den pågældendes interesse.

Efter værgemålsbekendtgørelsens § 14, stk. 1, skal faste og andre professionelle værger med hensyn til regnskaber og bogføring iagttage god regnskabs- og bogføringsskik. Advokater, der virker som faste eller andre professionelle værger, er underlagt bogføringsloven og Advokatsamfundets vedtægter om advokaters pligter med hensyn til behandling af betroede midler, som godkendt af Justitsministeriet i medfør af retsplejelovens § 127, med de tilføjelser, der følger af værgemålsbekendtgørelsen.

Efter retsplejelovens § 127 udarbejder Advokatsamfundet regler om advokaters pligter med hensyn til behandlingen af betroede midler, sikkerhed mod økonomisk ansvar, som kan pådrages under udøvelse

af advokatvirksomhed, og meddelelse af alle fornødne regnskabsmæssige og økonomiske oplysninger til Advokatsamfundet samt regler om iværksættelse af de fornødne kontrolforanstaltninger.

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser

2.5.2.1. Bevarelse af formuen

En ændring af kravet om, at formuen skal bevares, kan højne trivslen hos personer, der er under værgemål, da værgerne ikke skal afvente Familieretshusets godkendelse af formueforbrug, men forbruget kan ske, når behovet er der. Det skal derfor i højere grad være op til værgerne at vurdere, hvordan formuen anvendes til gavn for den, der er under værgemål.

For en person under værgemål er det naturligt, at den formue, den pågældende har, anvendes til opfyldelse af den pågældendes behov, ønsker og opretholdelse af levestandard. Der er ikke noget selvstændigt mål forbundet med at spare op eller bevare formuen, hvis forbrug heraf i stedet kan bringe glæde og trivsel hos personen under værgemål, også selvom dette forbrug måtte have karakter af luksus. Det skal ikke være værgens opgave at bevare formuen til gavn for eventuelle arvinger, medmindre dette er ønsket fra den, der er under værgemål.

Dette bør som udgangspunkt også være tilgangen til formueforbrug for mindreårige under værgemål. Her må dog tages hensyn til formuens bevarelse, hvis der er tale om en mindreårig, der forventes at leve en længere årrække.

Tilsvarende gør sig gældende for andre personer under værgemål, der må forventes at leve en længere årrække, da det generelt bliver mindre betænkeligt i videre omfang at bruge af formuen, når en persons alder stiger, og formuen dermed alene kan forventes at skulle bidrage til den pågældendes underhold i en kortere årrække. Generelt bør der således tages højde for den livssituation, personen under værgemål er i, da der i tilfælde, hvor personen forventes at leve i en længere årrække, f.eks. kan være behov for at spare op til fremtidige boligindskud, køb af møbler eller andre større udgifter.

2.5.2.2. Forbrug af formue og indtægt

Af Civilstyrelsens redegørelse af 12. januar 2024 vedrørende faste værger fremgår det, at Familieretshuset i notat af 20. december 2023 anfører, at sagsbehandlingstiderne er steget markant, og sager om f.eks. frigivelse af midler og brug af indtægt og formue har en sagsbehandlingstid på op til 2½ år. At Familieretshuset på en række sagsområder har en sagsbehandlingstid på op til 2½ år betyder, at den, der er under værgemål, eller dennes pårørende i praksis ikke kan disponere over indtægt eller formue til f.eks. hjælpemidler eller ferie for den, der er under værgemål.

Det fremgår af Familieretshusets hjemmeside, at Familieretshuset pr. 7. april 2025 har en forventet sagsbehandlingstid på 10 uger til ansøgning om brug af midler til anskaffelse af forbrugsgoder, 172 ugers forventet sagsbehandlingstid til ansøgning om brug af midler til gaver og en forventet sagsbehandlingstid på 104 uger til ansøgning om brug af midler til øvrige formål.

Da der ikke eksisterer en bagatelgrænse, og værgerne derfor altid skal have Familieretshusets godkendelse, inden værgerne kan bruge af formuen, bruger Familieretshuset desuden ressourcer på at godkende formueforbrug, der har en forholdsvis beskeden størrelse, f.eks. til gaver til bryllup, barnedåb eller konfirmation, og har en høj godkendelsesprocent.

Ved at fjerne nogle af de nuværende krav i værgemålsbekendtgørelsen, hvorefter Familieretshuset skal godkende en række økonomiske dispositioner, samtidig med at der etableres en beløbsmæssig grænse for,

hvornår forbrug af formuen skal godkendes af Familieretshuset, vil ressourceforbruget i forbindelse med godkendelse af værgers dispositioner fra formuen blive reduceret.

En værges dispositioner fra indtægtskontoen kræver omvendt ikke Familieretshusets godkendelse, hvis dispositionen er sædvanlig. Dispositionerne kan dog i sagens natur ikke overstige det beløb på i udgangspunktet 20.000 kr., som den pågældende er berettiget til at have stående på indtægtskontoen.

At hæve beløbsgrænsen for indtægtskontoen, hvorfra dispositioner ikke kræver myndighedsgodkendelse, medmindre dette fremgår eksplicit af værgemålsbekendtgørelsen, vil gøre det nemmere for værgerne at disponere til gavn for og efter personen under værgemåls ønsker. Tilsvarende forventes en hævet beløbsgrænse at kunne bidrage til, at Familieretshuset skal godkende færre dispositioner.

Samtidig bør kravet om, at alene sædvanlige dispositioner kan foretages uden myndighedsgodkendelse, udgå. Dette vil give større frihed for værgerne til at imødekomme ønskerne hos den, der er under værgemål.

Familieretshuset bør endvidere ikke skulle godkende al gældsstiftelse. Det bør således være muligt for værgerne at stifte en mindre gæld på op til samlet 10.000 kr. for den, der er under værgemål. Eksempelvis bør køb på afbetaling af en mobiltelefon eller et køleskab til erstatning af et ødelagt være muligt for værgerne uden Familieretshusets godkendelse. Tilsvarende bør værgerne uden Familieretshusets godkendelse kunne stifte gæld til betaling af et indskud på op til 50.000 kr. til en lejebolig, den, der er under værgemål, skal flytte i. Det bør i disse tilfælde i lighed med for formueforbrug være værgens ansvar at vurdere, at gældsstiftelsen er til gavn for den, der er under værgemål, herunder at gældsstiftelsen sker på forsvarlige vilkår, såsom uden usædvanligt høje renter.

Derudover bør alene gaver af usædvanlig art eller størrelse skulle godkendes af Familieretshuset. Således bør det for en person, der har haft for vane at give større pengebeløb i gave til sin familie, og hvor dette kan dokumenteres, uden Familieretshusets godkendelse være muligt at fortsætte denne praksis efter etablering af et værgemål.

Formålet med en værges regnskabsaflæggelse er at sikre, at Familieretshuset kan føre tilsyn med, at værgerne bruger de løbende indtægter til gavn for den, der er under værgemål, at forbruget ikke er urimeligt, og at værgerne har fået godkendt de dispositioner, som kræver godkendelse.

Efter de nugældende regler reviderer forvaltningsafdelingerne og Familieretshuset samtlige regnskaber, som indsendes efter bekendtgørelsens § 15. Af Familieretshusets hjemmeside fremgår pr. 7. april 2025, at forventet sagsbehandlingstiden for godkendelse af værgemålsregnskaber er 159 uger.

Justitsministeriet finder, at omfanget af Familieretshusets nuværende kontrol er unødigt omfattende og med fordel kan fokuseres på de tilfælde, hvor der vurderes at være størst risiko for misbrug eller betydelige fejl. Den kontrol, Familieretshuset fremadrettet skal foretage, bør således alene være en risikobaseret stikprøvekontrol. Stikprøvekontrollens nærmere rammer vil blive fastsat i værgemålsbekendtgørelsen. Det forudsættes i den forbindelse, at kontrollen målrettes de regnskaber, hvor Familieretshuset på baggrund af erfaringer og oplysninger, som Familieretshuset i øvrigt måtte modtage fra andre myndigheder eller pårørende, vurderer, at risikoen for misbrug eller betydelige fejl er størst.

Kravene til den kontrol, forvaltningsafdelingerne i dag foretager, fastholdes, idet forvaltningsafdelingerne modtager regnskaberne fra de værger, der administrerer de største formuer.

Familieretshuset bør som udgangspunkt gennemgå regnskaberne i de tilfælde, hvor personen under værgemål eller dennes pårørende retter henvendelse med oplysninger om, at de ikke har tillid til værgens forvaltning af midlerne.

Det fremadrettede kontroltryk bør fastlægges på et niveau, som kan bidrage til at frigøre ressourcer, der kan anvendes til at nedbringe sagsbehandlingstiderne.

Familieretshuset skal fortsat i de sager, hvor snyd eller misbrug konstateres, indgive anmeldelse herom til politiet.

Det findes hensigtsmæssigt, at Familieretshuset efter ikrafttræden af bekendtgørelsesændringerne i relevant omfang kontakter de værger, der har en verserende sag om godkendelse af økonomiske dispositioner, med henblik på at det klarlægges, om værger ønsker at fastholde ansøgningen.

2.5.3. Den foreslåede ordning

2.5.3.1. Bevarelse af formuen

Det foreslås, at kravet i værgemålslovens § 25, stk. 1, om, at værger skal sørge for, at formuen bevares, udgår.

Det foreslås samtidig at lade det eksisterende krav i § 25, stk. 2, om, at indtægten skal anvendes til gavn for den, der er under værgemål, gælde tilsvarende for formuen.

Da kravene om forbrug af indtægt og formue gøres identiske, foreslås det samtidig at ophæve betingelsen i § 25, stk. 2, 3. pkt., hvorefter værger, hvis indtægterne ikke er tilstrækkelige og under hensyntagen til værgemålets karakter, kan bruge af formuen i passende omfang med Familieretshusets godkendelse.

Derudover foreslås det, at der etableres en lettere adgang til at forbruge af formuen til gavn for personen under værgemål.

Det vil være op til værger at vurdere, hvilke dispositioner der er til gavn for personen under værgemål. Forslaget skal læses i sammenhæng med forslaget til fastsættelse af økonomiske grænser for forbrug af formuen under pkt. 2.5.3.2.

En mindreårigs underhold, herunder almindelige dagligdagsforbrødenheder, vil fortsat ikke kunne dækkes af den mindreåriges formue, idet dette fortsat vil høre under forældremyndighedsindehaverens forsørgelsespligt. Tilsvarende vil udgifter til f.eks. privatskole eller konfirmation fortsat høre under forsørgelsespligten.

Ved forbrug af formuen til andre formål må der tages hensyn til formuens bevarelse, hvis der er tale om en mindreårig, der forventes at leve en længere årrække og senere vil skulle forsørge sig selv. Den samme afvejning og de samme hensyn gør sig gældende for andre borgere, der kommer under værgemål og må forventes at leve en længere årrække.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 8 og 9, og bemærkningerne hertil.

2.5.3.2. Forbrug af formue og indtægt

Det foreslås, at værgemålslovens § 39 ophæves.

Det forudsættes i den forbindelse, at bemyndigelsen i værgemålslovens § 30 udnyttes til i værgemålsbekendtgørelsen at fastsætte en procentsats af den samlede formue, som værger uden Familieretshusets godkendelse kan forbruge pr. kalenderår, dog således at dispositioner op til et samlet fastsat minimumsbeløb altid kan foretages. Det forudsættes endvidere, at der fastsættes en øvre beløbsgrænse for, hvor meget værger årligt kan forbruge af formuen uden Familieretshusets godkendelse.

Justitsministeriet forventer i den forbindelse på det foreliggende grundlag at fastsætte grænserne sådan, at

der årligt kan forbruges 5 pct. af formuen, dog altid indtil 10.000 kr. og højst 100.000 kr., uden Familieretshusets godkendelse. For borgere, hvis formue er større end 200.000 kr. og mindre end 2.000.000 kr., afgør den samlede formue ved udgangen af det forudgående år, hvor stort et beløb der pr. kalenderår kan foretages dispositioner for uden Familieretshusets godkendelse.

Grænserne fastsættes på bekendtgørelsesniveau og vil løbende blive tilpasset afhængigt af bl.a. Familieretshusets erfaringer med ordningen og eventuel pris- og lønudviklingen i samfundet i øvrigt.

De indførte beløbsgrænser ændrer ikke på, at de særlige dispositioner, der fremgår direkte af værgemålsbekendtgørelsen, fortsat vil kræve Familieretshusets godkendelse.

Derudover forudsættes det, at grænsen for indtægtskontoen hæves betydeligt. Justitsministeriet forventer at hæve grænsen til 100.000 kr.

Det forudsættes endvidere, at de dispositioner, der trods beløbsgrænserne vedrørende indtægtskontoen og formuen fortsat kræver godkendelse, justeres.

Som følge af sådanne bekendtgørelsesændringer vil en værge i lyset af ophævelsen af værgemålslovens § 39 kunne foretage en lang række dispositioner uden Familieretshusets godkendelse, så længe de i bekendtgørelsen fastsatte grænser overholdes, og forbruget sker til gavn for den, der er under værgemål. I den forbindelse bemærkes det, at det er værgens, og ikke Familieretshusets, ansvar at påse, at de fastsatte grænser overholdes, og at forbrug sker til gavn for den, der er under værgemål.

Når en forvaltningsafdeling skal udbetale beløb fra formuen i afdelingen, må afdelingen dog fortsat påse, at grænserne for forbrug af formuen overholdes. Vurderingen af, hvorvidt en disposition er til gavn for den, der er under værgemål, beror dog alene på værgens vurdering.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 16, og bemærkningerne hertil.

Beløbsgrænsen i værgemålsbekendtgørelsens § 33, stk. 1, forudsættes hævet til 150.000 kr.

Endelig forudsættes det, at værgemålsbekendtgørelsen ændres således, at rammerne for den fremadrettede stikprøvekontrol, som Familieretshuset skal foretage af de modtagne regnskaber, skitseres.

Der lægges hermed ikke op til, at den regnskabspligt, som værgerne i dag er pålagt, ændres.

Det forudsættes i den forbindelse, at værgemålsbekendtgørelsen endvidere ændres således, at der som udgangspunkt ved udarbejdelse af regnskaber efter værgemålsbekendtgørelsens § 15 skal anvendes en regnskabsblanket, der er tilgængelig på Familieretshusets hjemmeside.

Desuden forudsættes det i den forbindelse, at Familieretshuset som udgangspunkt gennemgår regnskaberne i de tilfælde, hvor personen under værgemål, dennes pårørende eller andre retter henvendelse med oplysninger om, at de ikke har tillid til værgens forvaltning af midlerne.

Det forudsættes, at Familieretshuset fremadrettet fastlægger et kontroltryk med regnskaberne, som vil kunne bidrage til at frigøre ressourcer, der kan anvendes til at nedbringe sagsbehandlingstiderne.

2.6. Klagefrist

2.6.1. Gældende ret

Efter værgemålslovens § 22 a kan Familieretshusets afgørelser efter værgemålsloven påklages til Civilstyrelsen. Det gælder dog ikke afgørelser efter §§ 21 og 22.

Der er ingen lovbestemt klagefrist for de afgørelser, der kan påklages til Civilstyrelsen.

2.6.2. Justitsministeriets overvejelser

Afgørelser vedrørende værgemål kan være af stor betydning for både den, der kommer under værgemål, og de pårørende.

I dag er der en fortløbende klageadgang vedrørende Familieretshusets afgørelser til Civilstyrelsen, hvilket kan betyde, at der fra Familieretshusets afgørelse til Civilstyrelsens modtagelse af klagen kan være væsentligt ændrede forhold. Dette resulterer ikke sjældent i, at Civilstyrelsen hjemviser afgørelser til fornyet behandling i Familieretshuset. Dette er ikke i hverken den, der er under værgemåls, eller værgens interesse, ligesom det er unødigt brug af ressourcer.

Familieretshusets afgørelser om værgemål bør efter Justitsministeriets opfattelse derfor være omfattet af en lovbestemt klagefrist på fire uger.

Efter Justitsministeriets opfattelse giver en klagefrist på fire uger de klageberettigede rimelig tid til at indgive klagen. Det bemærkes i øvrigt, at en sådan klagefrist er identisk med klagefristen for Familieretshusets afgørelser, der efter værgemålslovens § 22 kan indbringes for retten, og Familieretshusets afgørelser om fremtidsfuldmagter, der efter lov om fremtidsfuldmagter § 29 kan påklages til Civilstyrelsen.

2.6.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der fastsættes en klagefrist på fire uger for Familieretshusets afgørelser efter værgemålslovens § 22 a til Civilstyrelsen.

Den foreslåede klagefrist på fire uger indebærer, at klager, der modtages i Civilstyrelsen mere end fire uger efter datoen for Familieretshusets afgørelse, ikke vil blive behandlet. I overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper vil en klage dog kunne behandles, hvis en fristoverskridelse er undskyldelig.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7, og bemærkningerne hertil.

2.7. Vederlag

2.7.1. Gældende ret

Efter værgemålslovens § 32, stk. 1, kan værgen få nødvendige udlæg dækket og i den udstrækning, det er rimeligt, tillægges vederlag for sit arbejde. Beløbene, der fastsættes af Familieretshuset, betales af den, der er under værgemål, eller, hvis denne ikke har midler, af Familieretshuset.

Det følger af stk. 2, at justitsministeren fastsætter regler om udlæg og vederlag.

Det følger af stk. 3, at reglerne i stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 ikke gælder for samværgemål. Samværgens vederlag m.v. betales af den, der er under samværgemål.

Det følger af stk. 4, at justitsministeren efter forhandling med skatteministeren kan fastsætte regler om, at Familieretshuset til brug for fastsættelse af vederlag har terminaladgang hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om den, der er under værgemål, som er nødvendige for sagens behandling.

Denne bemyndigelse er ikke udnyttet.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår det, at det forudsættes, at forældre kun rent undtagelsesvist bør

tilkendes vederlag. Tilsvarende gælder, hvis en ægtefælle eller voksne børn er beskikket som værge for en af forældrene, eller hvis der er tale om en anden nært beslægtet eller samlever. Jo længere man fjerner sig fra den familiemæssige tilknytning, jo mere naturligt vil det være at tilkende den pågældende værge et vederlag. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 34 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2478.

De administrative regler, som har hjemmel i stk. 2, findes i 4. kapitel i sagsbehandlingsbekendtgørelsen.

Efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 12, stk. 2, udgør den faste værges vederlag for værgemål, der omfatter alle økonomiske forhold for den, der er under værgemål, 4.500 kr. ekskl. moms årligt. Familieretshuset kan i særlige tilfælde forhøje vederlaget, hvis arbejdets omfang og karakter i væsentligt omfang tilsiger dette. Et forhøjet vederlag bortfalder, når betingelserne herfor ikke længere er til stede.

Efter stk. 2 kan værgen endvidere ved værgemålets iværksættelse tillægges et vederlag på op til 4.900 kr. ekskl. moms for etablering af værgemålet, herunder for udarbejdelse af fortegnelse over aktiver og passiver m.v., jf. § 3 i værgemålsbekendtgørelsen. Familieretshuset kan i særlige tilfælde forhøje vederlaget.

De i stk. 1 og stk. 2 nævnte beløb reguleres hvert år den 1. januar første gang den 1. januar 2005 efter lov om en satsreguleringsprocent og afrundes til nærmeste højere kronebeløb, der er deleligt med 100, jf. stk. 3.

Efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 13, stk. 1, udgør den faste værges vederlag for værgemål, der omfatter alle personlige forhold for den, der er under værgemål, 5.300 kr. ekskl. moms årligt. Statsforvaltningen (i dag Familieretshuset) kan i særlige tilfælde forhøje vederlaget, hvis arbejdets omfang og karakter i væsentligt omfang tilsiger dette. Et forhøjet vederlag bortfalder, når betingelserne herfor ikke længere er til stede.

Efter stk. 2 kan værgen endvidere ved værgemålets iværksættelse tillægges et vederlag på op til 2.000 kr. ekskl. moms for etablering af værgemålet. Statsforvaltningen (i dag Familieretshuset) kan i særlige tilfælde forhøje vederlaget.

De i stk. 1 og stk. 2 nævnte beløb reguleres hvert år den 1. januar første gang den 1. januar 2005 efter lov om en satsreguleringsprocent og afrundes til nærmeste højere kronebeløb, der er deleligt med 100, jf. stk. 3.

Taksterne reguleres ved cirkulære udstedt af Civilstyrelsen. Af cirkulære om regulering pr. 1. januar 2025 af visse vederlag og beløb i sagsbehandlingsbekendtgørelsen fremgår, at vederlaget efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, udgør 8.500 kr. i 2025, mens vederlaget efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 12, stk. 2, udgør 9.300 kr. i 2025. Tilsvarende fremgår, at vederlaget efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 13, stk. 1, udgør 10.000 kr. i 2025, mens vederlaget efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 13, stk. 2, udgør 4.400 kr. i 2025.

Det følger af sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 14, at omfatter et værgemål alle økonomiske og personlige forhold for den, der er under værgemål, eller er et værgemål begrænset, herunder tidsbegrænset, jf. værgemålslovens § 5, stk. 3, og § 8, stk. 2, fastsættes vederlaget til den faste værge skønsmæssigt på grundlag af arbejdets omfang og værgemålets karakter.

Efter § 16 kan Familieretshuset undtagelsesvis efter ansøgning tillægge andre værger end faste værger helt eller delvist vederlag for deres arbejde.

Familieretshuset kan efter § 17, stk. 1, i fornødent omfang kræve dokumentation for værgens nødvendige

udlæg. Udlæg for kørsel i egen bil eller på egen motorcykel godtgøres efter de for ansatte i staten gældende regler, jf. stk. 2. Indgår et værgemål som et led i værgens øvrige forretningsdrift, kan der efter stk. 3 tillægges værgen et beløb på op til 2.000 kr. ekskl. moms årligt til dækning af kontorholdsudgifter.

2.7.2. Justitsministeriets overvejelser

Familieretshuset har oplyst, at Familieretshuset bruger en del ressourcer på sagsbehandling relateret til værgers vederlag. Familieretshuset oplyser endvidere, at Familieretshuset i langt størstedelen af sagerne godkender værgernes anmodning om vederlag.

Den nuværende model for vederlag til faste værger bygger dels på faste vederlag samt en række skønsmæssige vederlag. Det månedlige vederlag tildeles efter en fast takst, mens vederlag for etablering af værgemål, kontorhold og særligt tidskrævende opgaver tildeles efter Familieretshusets skøn. Endvidere kan værgen ansøge om vederlag for kørsel.

Som modellen for værgevederlag er i dag, træffer Familieretshuset flere afgørelser om vederlag til samme værge i samme værgemål.

Henset til, at Familieretshuset i størstedelen af sagerne godkender værgens anmodning og Familieretshusets sagsbehandlingstider i øvrigt, finder Justitsministeriet det uhensigtsmæssigt med den nuværende model for værgevederlag.

Justitsministeriet finder, at den nuværende model for værgevederlag kræver Familieretshusets godkendelse i unødigt omfang og med fordel kan fokuseres således, at godkendelse alene kræves i de tilfælde, hvor det vurderes at være formålstjenligt, at vederlagsfastsættelsen er skønsmæssig.

2.7.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at betingelsen i værgemålslovens § 32, stk. 1, 2. pkt., om, at beløbene for vederlag fastsættes af Familieretshuset, udgår.

Det forudsættes i den forbindelse, at bemyndigelsen i værgemålslovens § 32, stk. 2, udnyttes, og at der i sagsbehandlingsbekendtgørelsens 4. kapitel udarbejdes en ny model for værgevederlag.

Det forudsættes i den forbindelse, at den nye model vil bero på flere standardiserede takster, som værgen kan udbetale til sig selv uden Familieretshusets godkendelse, eksempelvis takster for etablering af værgemål, taksten for varetagelsen af værgemål og udgifter til kontorhold og kørsel.

Det forudsættes dog samtidig, at vederlag, der kræver en skønsmæssig vurdering, eksempelvis særlige opgaver, der grundet arbejdets omfang og værgemålets karakter ikke kan forventes udført inden for den faste takst, fortsat vil kræve Familieretshusets vurdering og godkendelse.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 14, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Familieretshuset vurderer, at lovforslaget medfører en merudgift på op til 4,0 mio. kr. i 2025 som følge af IT-implementering ved Familieretshuset. Merudgifterne i 2025 finansieres inden for Social- og Boligministeriets rammer.

Justitsministeriet vurderer, at lovforslaget medfører begrænsede merudgifter på Justitsministeriets område, som forventes at kunne holdes inden for Justitsministeriets eksisterende økonomiske ramme.

Lovforslaget forventes at medføre en mindreudgift på 6,0 mio. kr. årligt i 2026 og frem. Mindreudgifterne anvendes til at skabe grundlag for omprioritering af ressourcer i Familieretshuset.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vil medføre, at faste værger fremover ikke må beskikkes i mere end 50 værgemål. Hvis særlige forhold tilsiger det, kan der ske beskikkelse i op til 75 værgemål. Det vil betyde, at enkelte værger vil opleve en nedgang i antallet af værgemål, de beskikkes i. Forslaget vil således medføre en begrænsning for et fåtal af faste værger, men forslaget vurderes ikke at have væsentlige efterlevelseseffekter.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 31. januar 2025 til den 28. februar 2025 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Højesteret, Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Advokatrådet, Advokatnævnet, Advokatsamfundet, Alzheimerforeningen, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Arveretsadvokater, Danske Bank Forvaltning, Danske Dødsboadvokater, Danske Familieadvokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Patienter, Danske Regioner, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Faglige Seniorer, Finans Danmark, Finansforbundet, Folketingets Ombudsmand, Foreningen af Familieretsadvokater, Foreningen af Faste Værger i Danmark, Foreningen Danske Revisorer, Forvaltningsinstituttet for Lokale Pengeinstitutter, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Jyske Forvaltning, KL, Københavns Universitet (Juridisk Fakultet), Nordea Forvaltning, Nykredit Forvaltning, Pårørende i Danmark, Spar Nord Bank, forvaltningsafdelingen, Sydbank, forvaltningsafdelingen, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Udbetaling Danmark, ULF (Udviklingshæmmedes Landsforbund), Ældre Sagen, Aalborg Universitet (Juridisk Institut) og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
--	--	---

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget forventes at medføre mindreudgifter fra 2026 og frem.	Lovforslaget forventes at medføre merudgifter i 2025.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter værgemålslovens § 11 skal der i forbindelse med afgørelser om værgemål beskikkes en værge.

Ifølge det foreslåede § 11, 2. pkt., skal værgen været egnet til at varetage hvervet.

Forslaget vil indebære en kodificering af gældende praksis for beskikkelse af værger efter værgemålslovens § 11.

Familieretshuset foretager i dag en egnethedsvurdering af de relevante værgeforslag. Efter Familieretshusets praksis i sager om beskikkelse af pårørende værger i vedvarende økonomiske værgemål indhentes bl.a. straffeattest til offentlig brug. Derudover inddrages oplysninger, som Familieretshuset er kommet i besiddelse af under sagens behandling, såsom oplysninger fra kommune, pårørende eller andre. Det kan eksempelvis være oplysninger om, at en pårørendes hidtidige assistance i forbindelse med økonomien ikke har fungeret eller været tilstrækkelig, eller om at der tidligere har været mistanke om misbrug af personens midler.

Familieretshuset inddrager desuden eventuelle oplysninger fra andre, der i øvrigt vurderes at kunne have betydning for varetagelsen af hvervet.

I værgemål, herunder særligt af kompliceret karakter, tillægges det betydning i vurderingen af, om en pårørende er egnet til at varetage hvervet som værge, om den pågældende er i stand til at føre regnskab over sin administration. Hvis Familieretshuset vurderer, at en pårørende ikke er i stand til at varetage regnskabsaflæggelsen, kan det betyde, at den pårørende ikke er egnet til at varetage hvervet, og i stedet bør en anden pårørende, der har kvalifikationer, eller en fast værge beskikkes.

Der er ikke tiltænkt en ændring af egnethedskravet i forhold til Familieretshusets eksisterende praksis.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter værgemålslovens § 11 skal der i forbindelse med afgørelser om værgemål beskikkes en værge. Der er ikke fastsat en øvre grænse for, hvor mange værgemål den enkelte værge kan varetage.

Efter det foreslåede § 11, stk. 2, må en værge ikke beskikkes i mere end 50 værgemål. Der kan ske beskikkelse i op til 75 værgemål, hvis særlige forhold tilsiger det.

Faste værger, der har nået grænsen på 50 værgemål, vil således kun undtagelsesvis kunne beskikkes i yderligere værgemål, hvis det konkret vurderes, at det er hensigtsmæssigt. Det kan eksempelvis være tilfældet pga. den foreslåede værges konkrete professionelle kendskab til den, der skal under værgemål, eller ud fra geografiske hensyn, hvorved forstås både tilfælde, hvor det i en landsdel er vanskeligt at tilknytte et tilstrækkeligt antal faste værger, og tilfælde, hvor personen, der skal under værgemål, bor væsentligt nærmere en fast værge med 50 eller flere værgemål end andre potentielle faste værger. Det vil også kunne være tilfældet, hvor særlige administrative forhold gør sig gældende, fordi værgen af retten er blevet beskikket i yderligere værgemål. Grænsen på 75 er undtagelsesfri.

Beskikkes en fast værge som pårørende værge, eksempelvis for en forælder, eller et andet familiemedlem, vil dette værgemål ikke indgå i opgørelsen af antallet af værgemål i relation til grænserne.

Foreløbige værgemål efter værgemålslovens § 21 og midlertidige værgemål vil heller ikke være omfattede af grænserne.

Det forudsættes, at de faste værger, der i dag har flere værgemål, end hvad de nye grænser tillader, forbliver i disse værgemål. De faste værger vil i takt med, at værgemålene ophører, eller der sker afbeskikkelse, komme under de nye værgemålsgrænser.

De faste værger, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden er beskikkede i mere end 75 værgemål, omfattes af en overgangsordning, jf. lovforslagets § 3, stk. 3. Dette både af hensyn til den faste værge, som skal kunne have tid til at indrette sig herpå, personen, der er under værgemål, og de nye værger, som Familieretshuset skal beskikke.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det følger af § 12, stk. 1, i værgemålsloven, at beskikkelsen kan fratages værgen, hvis denne misbruger sin stilling eller i øvrigt viser sig uegnet til hvervet, eller hvis det er nødvendigt af hensyn til den, der er under værgemål. Efter stk. 2 bortfalder beskikkelsen, hvis værgen selv kommer under værgemål.

Det fremgår af forarbejderne til værgemålslovens § 12, at det kan være nødvendigt at fratage værgen sin

beskikkelse af hensyn til den, der er under værgemål, hvis samarbejdsklimaet er dårligt, uden at der er tale om, at værgeren har tilsidesat sine pligter. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 12 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2467.

I medfør af § 11, stk. 3, i sagsbehandlingsbekendtgørelsen er det muligt at fratage en fast værge hvervet, hvis værgeren gentagne gange eller groft har tilsidesat sine pligter som værge. Fratagelse af hvervet som fast værge medfører ikke, at beskikkelse som værge i det enkelte værgemål ophører, medmindre der træffes afgørelse om fratagelse af beskikkelsen efter værgemålsloven, jf. stk. 4.

Efter Familieretshusets praksis anvendes denne del af bestemmelsen i de tilfælde, hvor en person under værgemål ønsker en ny værge, men der ikke er noget at udsætte på værgens håndtering af værgemålet. I nogle tilfælde er det Familieretshusets vurdering, at det ud fra en samlet betragtning vil være bedst for personen under værgemål at få beskikket et ny værge som ønsket.

Det foreslås med ændringen af § 12, stk. 3, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om afbeskikkelse af værgemål.

Med den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse vil justitsministeren kunne fastsætte regler om afbeskikkelse af en værge, herunder at der ved afbeskikkelse kan lægges vægt på, hvad der tjener interesserne hos den, der er under værgemål. Bemyndigelsen vil kunne anvendes hvis der bliver behov for en regulering af reglerne, eksempelvis hvis der skal kunne ske afbeskikkelse af en værge og beskikkelse af en ny ud fra mere generelle hensyn til, hvad der bedst tjener interesserne hos den, der er under værgemål, herunder hvis der ønskes en pårørende indsat som værge, men en fast værge modsætter sig dette.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det følger af værgemålslovens § 16, stk. 2, at Familieretshuset uden anmodning kan behandle spørgsmål om ændring og ophævelse af værgemål, jf. § 9 (omfang af værgemål) og § 10 (ophævelse af værgemål), samt om værgebeskikkelse og ændring heraf. Hvor en fremtidsfuldmagt ikke sættes i kraft efter anmodning herom, eller hvor fremtidsfuldmagten tilbagekaldes eller ophører, jf. kapitel 2 og 7 i lov om fremtidsfuldmagter, kan Familieretshuset uden anmodning indlede en sag om værgemål.

Efter det foreslåede i § 16, stk. 2, 3. pkt., kan Familieretshuset uden anmodning indlede en sag om værgemål i tilfælde, hvor en attest efter den foreslåede § 25 a tilbagekaldes som følge af, at Familieretshuset konstaterer, at betingelserne for varetagelse af personlige anliggender m.v. ikke længere er tilstede.

Den foreslåede ændring af værgemålslovens § 16, stk. 2, indebærer, at Familieretshuset uden anmodning kan tage initiativ til at indlede en sag om værgemål i tilfælde, hvor en adgang efter § 25 a tilbagekaldes. Det er dog en betingelse, at den pågældende opfylder helbredskriteriet i værgemålslovens § 5.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at personer, der har behov herfor, får fornøden bistand til at varetage personlige forhold, uanset at adgangen tilbagekaldes.

Efter værgemålslovens § 13, stk. 2, træffer Familieretshuset afgørelse om at iværksætte værgemål, medmindre det er betænkeligt at behandle en sag administrativt, herunder hvis nogen protesterer mod værgemålet. Sager, hvor Familieretshuset efter det foreslåede får kompetence til at indlede sagen på grund af en adgangs ophør, er omfattet af værgemålslovens § 13, stk. 2, og er det betænkeligt at afgøre sagen administrativt, kan sagen i overensstemmelse med værgemålslovens § 13, stk. 3, oversendes til rettens afgørelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det følger af værgemålslovens § 18, stk. 1, at Familieretshuset eller retten sørger for sagens oplysning.

Det følger af stk. 2, at Familieretshuset eller retten indhenter en lægeerklæring om den pågældendes helbred som grundlag for en afgørelse efter § 5 eller § 6. I andre værgemålssager kan der indhentes en lægeerklæring, hvis det findes nødvendigt.

Det følger af stk. 3, at hvis den pågældende har bopæl på institution, indhenter Familieretshuset eller retten endvidere en udtalelse herfra som grundlag for en afgørelse efter § 5 eller § 6. I andre værgemålssager kan der indhentes en udtalelse, hvis det findes nødvendigt.

Det følger af stk. 4, at Familieretshuset eller retten kan afkræve personer eller myndigheder, der har kendskab til den pågældende, de oplysninger, som anses for nødvendige for behandling af sagen.

Det følger af stk. 5, at udgifter til lægeerklæringer til brug for værgemålssager betales af den myndighed, der skal afgøre sagen.

Det følger af stk. 6, at Familieretshuset eller retten til brug for behandlingen af sager om iværksættelse, ændring og ophævelse af værgemål har terminaladgang hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om en part, der er nødvendige for sagernes behandling.

Det foreslås at nyaffatte paragraffen.

Efter det foreslåede *stk. 1* skal en anmodning om værgemål eller om fratagelse af den retlige handleevne så vidt muligt vedlægges en lægeerklæring vedrørende den for hvem, der er anmodet om værgemål eller fratagelse af den retlige handleevne. Retten eller Familieretshuset kan indhente lægeerklæring eller yderligere oplysninger om helbredstilstanden, hvis det er nødvendigt.

Efter det foreslåede *stk. 2* skal ansøgningen, hvis den pågældende har bopæl på et botilbud eller plejehjem, så vidt muligt vedlægges en erklæring fra dette botilbud eller plejehjem.

Bestemmelserne medfører, at det som udgangspunkt pålægges den, der ansøger om værgemål, at oplyse sagen.

Det er således ansøgeren, der skal indhente lægeerklæringen. Kun i det tilfælde, hvor ansøgeren kan dokumentere, at det ikke har været muligt at indhente en lægeerklæring, vil Familieretshuset eller retten skulle indhente erklæringen, og alene i de tilfælde, hvor Familieretshuset eller retten finder lægeerklæringen nødvendig for sagens afgørelse.

Det foreslåede skal ses i sammenhæng med den nuværende praksis, hvor lægeerklæringer er det vigtigste bevismiddel i værgemålssager.

Der stilles ikke krav om, at erklæringen skal være afgivet af en læge med en særlig faglig baggrund. Det afgørende er, at den, der afgiver erklæringen, har et godt kendskab til den pågældende. Det forudsættes, at lægeerklæringen er af nyere dato.

Det foreslås endvidere, at det pålægges ansøgeren af værgemålet at indhente en udtalelse, hvis den, anmodningen angår, har bopæl på et botilbud eller plejehjem, til brug for sagens oplysning. Kun i det tilfælde, hvor ansøgeren kan dokumentere, at det ikke har været muligt at indhente en udtalelse, pålægges Familieretshuset eller retten at indhente udtalelsen, og alene i de tilfælde, hvor Familieretshuset eller retten finder udtalelsen nødvendig for sagens afgørelse.

Ophold af midlertidig karakter på et botilbud eller plejehjem, f.eks. på et hospital, medfører ikke, at botilbuddet eller plejehjemmet skal spørges. I øvrigt må afgørelsen om, hvorvidt bopæl foreligger, træffes på grundlag af de konkrete oplysninger i det enkelte tilfælde.

Botilbuddet eller plejehjemmet kan bl.a. udtale sig om, hvorledes den pågældendes holdning er til spørgsmålet om iværksættelse af værgemål, hvis denne er i stand til at forstå, hvad sagen drejer sig om, og om hvorledes den pågældende fungerer i hverdagen.

Med de foreslåede bestemmelser bliver det således fremover som udgangspunkt en pligt for den, der ansøger om værgemålet, at indhente disse dokumenter. Dette udgangspunkt kan fraviges, hvis det dokumenteres, eksempelvis ved en skriftlig meddelelse fra henholdsvis lægen og botilbuddet eller plejehjemmet, at det ikke har været muligt for den pågældende at få udleveret sådanne dokumenter.

Den, der indhenter lægeerklæringen, skal også afholde udgiften dertil.

Ved nødvendig forstås i denne henseende, at Familieretshuset eller retten ikke uden lægeerklæring eller udtalelse fra botilbuddet eller plejehjemmet finder at kunne træffe en afgørelse om, hvilket værgemål der er det rette for borgeren, eller at lægeerklæringen eller udtalelsen fra botilbuddet eller plejehjemmet forventes at kunne bibringe væsentlige nye oplysninger.

Efter det foreslåede *stk. 3* kan Familieretshuset eller retten afkræve personer eller myndigheder, der har kendskab til den pågældende, de oplysninger, som anses for nødvendige for behandling af sagen.

Det foreslåede *stk. 3* vil videreføre den udtrykkelige hjemmel i den nugældende § 18, *stk. 4*, for Familieretshuset eller retten til at indhente oplysninger fra både personer og myndigheder, hvis der er kendskab til oplysninger, der anses for nødvendige, herunder nødvendige økonomiske oplysninger fra Skattestyrelsen, til brug for behandling af sager efter bl.a. værgemålslovens §§ 5-10.

Efter det foreslåede *stk. 4* har Familieretshuset eller retten til brug for behandlingen af sager om iværksættelse, ændring og ophævelse af værgemål terminaladgang hos told- og skattemyndighederne, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om en part, der er nødvendige for sagernes behandling.

Den foreslåede bestemmelse viderefører den terminaladgang til de relevante indkomst- og formueoplysninger hos told- og skatteforvaltningen, herunder i Skattestyrelsens systemer, der eksisterer efter den nugældende § 18, *stk. 6*. Familieretshuset kan indhente oplysninger til brug for behandlingen af sager om iværksættelse, ændring og ophævelse af værgemål elektronisk i stedet for ved at sende en anmodning til Skattestyrelsen, der skal ekspederes manuelt.

Efter det foreslåede *stk. 5* bemyndiges justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om indgivelse af oplysninger.

Justitsministeren vil med bemyndigelsen bl.a. kunne fastsætte formkrav til, hvorledes oplysningerne skal indleveres, herunder om det skal ske ved en særlig blanket og digitalt til Familieretshuset.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Det følger af § 21, *stk. 1*, at Familieretshuset eller retten kan træffe foreløbig afgørelse om værgemål, hvis betingelserne i § 5 (værgemål) eller § 7 (samværgemål) skønnes opfyldt, og der er øjeblikkeligt behov herfor. Under samme betingelser kan retten træffe en foreløbig afgørelse om fratagelse af den retlige handleevne efter § 6. Familieretshuset eller retten beskikker samtidig en foreløbig værge for den

pågældende. Efter § 21, stk. 2, anvendes reglerne i § 18, stk. 2 og 3, § 19 og § 20 kun i det omfang, det er foreneligt med den foreløbige afgørelses karakter.

Det foreslås, at »§ 18, stk. 2 og 3,« udgår af § 21, stk. 2.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at værgemålslovens § 18 nyaffattes, således at lægeerklæringen og udtalelse fra et botilbud eller plejehjem fremover skal vedlægges anmodning om værgemål eller fratagelse af den retlige handleevne, og at Familieretshuset og retten, hvor dette ikke sker, alene skal indhente lægeerklæring, hvis det er nødvendigt.

Med nyaffattelsen af § 18, stk. 1 og 2, fastlægges det, at der ikke skal ske indhentelse af lægeerklæring eller en udtalelse fra et botilbud eller plejehjem, hvis det ikke er foreneligt med den foreløbige afgørelses karakter.

Forslaget er en konsekvens af den foreslåede nyaffattelse af § 18 om, hvem der bærer pligten for at oplyse en sag, jf. lovforslagets § 1, nr. 5.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Det følger af værgemålslovens § 22 a, at Familieretshusets afgørelser efter værgemålsloven kan påklages til Civilstyrelsen. Det gælder dog ikke afgørelser efter §§ 21 og 22 (foreløbige værgemål og afgørelser efter § 5 eller §§ 7-10, der kan indbringes for retten).

Det foreslås med ændringen af § 22 a, at der fastsættes en klagefrist på fire uger.

Med det foreslåede vil klager, der modtages i Civilstyrelsen mere end fire uger efter datoen for afgørelsen, blive afvist. I overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper vil en klage dog kunne behandles, hvis en fristoverskridelse er undskyldelig.

Det foreslåede vil ikke ændre på, hvilke afgørelser der kan indbringes for retterne og Civilstyrelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8 og 9

Det følger af værgemålslovens § 25, stk. 1, at værgen skal sørge for, at formuen bevares og giver rimeligt udbytte.

Det fremgår af § 25, stk. 2, 1. pkt., at værgen skal sørge for, at indtægterne anvendes til gavn for den, der er under værgemål. Efter stk. 2, 2. pkt., kan forældre som faste værger anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling, jf. § 2, stk. 3, i forældreansvarsloven. Det fremgår af § 25, stk. 2, 3. pkt., at er indtægterne ikke tilstrækkelige, kan værgen under hensyn til værgemålets karakter bruge af formuen i passende omfang med Familieretshusets godkendelse, jf. § 39.

Det foreslås at ophæve *stk. 1*.

Den foreslåede ophævelse af værgemålslovens § 25, stk. 1, vil indebære, at kravet om, at værgen skal sørge for, at formuen bevares, udgår.

Det foreslås endvidere, at »formuen og« indsættes i § 25, *stk. 2*, efter »skal sørge for, at«.

Med det foreslåede vil det eksisterende krav om, at indtægten skal anvendes til gavn for den, der er under

værgemål, jf. stk. 2, gælde tilsvarende for formuen. Hensynet til formuens anvendelse bliver således identisk med det allerede eksisterende hensyn i § 25, stk. 2, vedrørende anvendelsen af indtægterne.

Forslagene indebærer, at værgerne skal sørge for, at både formuen og indtægten anvendes til gavn for den, der er under værgemål.

Endelig foreslås det at ophæve § 25, stk. 2, 3. pkt.

Da kravene om forbrug af indtægt og formue gøres identiske, ophæves samtidig betingelsen i § 25, stk. 2, 3. pkt., hvorefter værgerne, hvis indtægterne ikke er tilstrækkelige og under hensyntagen til værgemålets karakter, kan bruge af formuen i passende omfang med Familieretshusets godkendelse.

Det vil være op til værgerne at vurdere, hvilke dispositioner der er til gavn for personen under værgemål. Forslaget skal læses i sammenhæng med det under pkt. 2.5.3.2 anførte om økonomiske grænser for forbrug af formuen.

Forbrug af formuen til en mindreårigs underhold, herunder almindelige dagligdagsforbrødenheder, vil fortsat ikke kunne dækkes af den mindreåriges formue, idet dette fortsat vil høre under forældremyndighedsindehaverens forsørgelsespligt. Tilsvarende vil udgifter til f.eks. privatskole eller konfirmation fortsat høre under forsørgelsespligten.

Ved forbrug af formuen til andre formål må der tages hensyn til formuens bevarelse, hvis der er tale om en mindreårig, der forventes at leve en længere årrække og senere vil skulle forsørge sig selv. Den samme afvejning og de samme hensyn gør sig gældende for andre borgere, der kommer under værgemål og må forventes at leve en længere årrække.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

Lovforslagets § 1, nr. 10, indsætter et nyt *kapitel 4 a* (§§ 25 a og 25 b) i værgemålsloven. Kapitlet har overskriften attest om varetagelse af personlige anliggender m.v. og indfører mulighed for med en attest at varetage en række anliggender for en nær pårørende, jf. pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

(Til § 25 a)

Det foreslås i *stk. 1*, at Familieretshuset på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven udsteder en attest, der uden værgemålsbeskikkelse giver vedkommende adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter.

Med det foreslåede etableres en ny attestordning, hvorefter nære pårørende efter en simplere ordning end værgemål på baggrund af en attest kan varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter.

Af attesten vil det ligeledes fremgå, at den pågældende kan tilmelde og framelde løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, til betalingsservice.

Den nære pårørende, der af Familieretshuset udstedes en attest til at varetage de omtalte anliggender, vil ikke være underlagt en værgers almindelige pligter eller Familieretshusets kontrol.

Som nære pårørende forstås i denne henseende samme persongruppe, som fremgår af værgemålslovens § 16, stk. 1, nr. 2. Herved forstås den pågældendes ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre blandt de nærmeste, f.eks. en samlever. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 16 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2436.

Personlige anliggender skal forstås i overensstemmelse med samme begreb i værgemålslovens § 5, stk. 3, og omfatter således bl.a. kontakt med sociale myndigheder, herunder vedrørende sociale ydelser, indgivelse af klage eller begæring om aktindsigt. Der henvises i den forbindelse til gennemgangen af forarbejderne til værgemålslovens § 5 i lovforslagets pkt. 2.3.1.

Nære pårørende med attest vil i forbindelse med deres tiltrædelse af en indstilling om optagelse i et bestemt botilbud efter servicelovens § 136 f, jf. lovforslagets § 2, nr. 4, og bemærkningerne dertil, kunne underskrive de relevante kontrakter.

Som løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder, forstås betaling af husleje til plejebolig eller botilbud, skatter og lignende udgifter, hvor ydelsen leveres af en offentlig myndighed, der ligeledes er modtager af betalingen. Kravet om, at modtageren skal være en offentlig myndighed, sikrer, at det ikke er dispositioner, der er overflødige, ligesom der ikke vurderes at være en reel misbrugsrisiko ved sådanne dispositioner.

Som økonomiske dispositioner til private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, forstås almindelige og rimelige udgifter til eksempelvis ydelser på realkreditlån, husleje, el, vand og varme. Forsikringspræmier og udgifter til telefon- eller internetabonnementer vil ligeledes være omfattet. Den nære pårørende vil dog ikke på baggrund af attestordningen kunne tegne nye forsikringer eller abonnementer.

Udgifter til kostordning og tøjvask, der betales til det botilbud eller plejehjem, hvor den pågældende måtte have bopæl, vil ligeledes være omfattet, uanset om botilbuddet eller plejehjemmet er offentligt eller privat.

Ved vurderingen af, hvad der udgør almindelige og rimelige udgifter, som skal foretages af den nære pårørende med attest, forudsættes det at indgå, hvad den pågældende tidligere har haft af forbrug til tilsvarende formål.

Efter den foreslåede *stk. 2* skal erklæringen vedlægges en straffeattest for den nære pårørende samt et samtykke fra den person, der har behov for bistand til at varetage sine anliggender, eller en lægeerklæring, hvoraf det fremgår, at den pågældende af helbredsmæssige grunde har behov for bistand til at varetage sine anliggender.

Hvis erklæringen er vedlagt de fornødne dokumenter, straffeattesten ikke indeholder oplysninger om forhold, der tilsiger, den nære pårørende er uegnet, og den pågældende ikke i forvejen er underlagt værgemål, som attesten vil stride imod, eller en fremtidsfuldmagt, som dækker de forhold, attesten ville give adgang til at varetage, er sat i kraft, meddeler Familieretshuset ved udstedelse af en attest den nære pårørende adgang til at varetage personlige anliggender og foretage løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter.

Har den, der har behov for bistand, oprettet en fremtidsfuldmagt, jf. § 3 i lov om fremtidsfuldmagter, som endnu ikke er sat i kraft, skal Familieretshuset ved udstedelsen af attest vejlede den, der er indsat som fremtidsfuldmægtig, om muligheden for at sætte fuldmagten i kraft. Det gælder både i tilfælde, hvor den, der anmoder om attesten, er den samme person, som er indsat som fremtidsfuldmægtig, og hvor den, der anmoder om attesten er en anden person end den, der er indsat som fremtidsfuldmægtig.

Straffeattesten skal være en privat straffeattest. Indeholder straffeattesten oplysninger om, at den nære pårørende er dømt for kriminalitet af betydning for varetagelsen af adgangen, eksempelvis berigelseskriminalitet, vil Familieretshuset kunne afvise anmodningen.

Attesten fra Familieretshuset vil skulle udstedes umiddelbart efter modtagelsen af erklæringen, hvis erklæringen indeholder de nødvendige oplysninger, og disse ikke giver anledning til yderligere sagsbehandling.

Efter det foreslåede *stk. 3* skal ansøger underskrive en erklæring på tro og love om, at der ikke er uenighed blandt eventuelle øvrige nære pårørende om, at vedkommende påtager sig denne opgave, og at dette vurderes at være i overensstemmelse med ønskerne fra den, der har behov for bistand, samt, hvis erklæringen er indgivet på baggrund af et samtykke fra den pågældende, at vedkommende har en evne og fornøden dømmekraft til at forstå sin situation samt til at træffe beslutningen.

Med det foreslåede skal den nære pårørende på tro og love erklære, at der ikke er uenighed blandt eventuelle øvrige nære pårørende om, at vedkommende påtager sig denne opgave, og at dette vurderes at være i overensstemmelse med ønsker fra den, der har behov for bistand.

Har den, erklæringen angår, afgivet samtykke til ansøgningen, skal den nære pårørende endvidere på tro og love erklære, at den pågældende har en evne og fornøden dømmekraft til at forstå sin situation samt til at træffe beslutningen.

Den nære pårørendes vurdering af, om det vil være i overensstemmelse med ønskerne fra den, der har behov for bistand, at den nære pårørende får adgang til at varetage personens anliggender, forudsættes at ske på baggrund af en dialog med personen eller, hvor en sådan dialog undtagelsesvis ikke er mulig på grund af personens betydeligt og varigt nedsatte psykiske funktionsevne, på baggrund af den nære pårørendes viden om, hvad der ville være bedst stemmende med personens ønsker.

At erklæringen afgives på tro og love indebærer, at den nære pårørende kan straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år, hvis denne forsætligt afgiver en falsk erklæring, jf. straffelovens § 161.

Efter det foreslåede *stk. 4* kan en attest efter *stk. 1* ikke udstedes, hvis der for den person, der har behov for bistand, er sat en fremtidsfuldmagt i kraft eller etableret et værgemål, der omfatter samme forhold som attesten.

Med det foreslåede vil Familieretshuset skulle afvise at udstede en attest efter *stk. 1*, såfremt der for den, der har behov for bistand, allerede er sat en fremtidsfuldmagt i kraft eller etableret et værgemål, der omfatter de samme forhold, som attesten ville omfatte. Omfatter fremtidsfuldmagten eller værgemålet ikke de samme forhold, som attesten vil omfatte, vil der fortsat kunne udstedes en attest.

Efter det foreslåede *stk. 5* tilbagekaldes en attest efter *stk. 1*, hvis en fremtidsfuldmagt sættes i kraft, eller et værgemål etableres, der omfatter samme forhold som attesten.

Med det foreslåede vil Familieretshuset tilbagekalde en attest efter *stk. 1*, hvis Familieretshuset sætter en fremtidsfuldmagt i kraft, eller der etableres et værgemål. Omfatter fremtidsfuldmagten eller værgemålet ikke de samme forhold, som attesten omfatter, vil attesten ikke skulle tilbagekaldes som følge af ikraftsættelsen eller etableringen.

Efter det foreslåede *stk. 6* finder §§ 31 og 31 a tilsvarende anvendelse for nære pårørende med attest efter *stk. 1*.

Efter § 31 er værgen erstatningsansvarlig over for den, der er under værgemål, for skade, der forvoldes ved forsætligt eller uagtsomt forhold, hvis værgen tilsidesætter sine forpligtelser.

Det samme vil med det foreslåede gøre sig gældende, hvis en nær pårørende med attest efter stk. 1 tilsidesætter sine forpligtelser til skade for den, hvis forhold attesten angår.

Efter den nye § 31 a straffes den, der groft uagtsomt misbruger sin stilling, med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Det samme vil med det foreslåede gøre sig gældende, hvis en nær pårørende med attest efter stk. 1 groft uagtsomt misbruger sin stilling.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 13, og bemærkningerne dertil.

Der henvises endvidere til pkt. 2.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

(Til § 25 b)

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 1*, at Familieretshuset fører tilsyn med nære pårørende med attest efter § 25 a.

Den foreslåede *stk. 2* fastlægger tilsynets nærmere karakter.

Stk. 2 indebærer, at hvis Familieretshuset gennem henvendelse eller på anden måde bliver opmærksom på forhold, som må antages at stride mod interesserne for den, attesten angår, kan Familieretshuset tilbagekalde attesten.

Familieretshuset vil efter det foreslåede stk. 2 kunne træffe afgørelse om tilbagekaldelse af attesten, hvis betingelserne for dens udstedelse ikke længere er til stede, og de ændrede forhold vurderes at stride imod interesserne for den, attesten angår, eller der er forhold, der gør det betænkeligt at opretholde adgangen. Et sådant tilfælde vil f.eks. kunne foreligge, hvis der opstår begrundet tvivl om den nære pårørendes evner til at varetage de pågældende forhold på betryggende vis.

Det vil være Familieretshuset, der konkret vurderer, om henvendelsen giver grundlag for at indlede en tilsynssag med henblik på at undersøge, om interesserne for den, attesten angår, reelt ikke varetages af den nære pårørende.

Familieretshuset skal således have et reaktivt tilsyn med den nære pårørende. Familieretshuset vil således ikke aktivt skulle føre tilsyn, før Familieretshuset gennem henvendelse eller på anden måde bliver opmærksom på forhold, som må antages at stride mod interesserne for den, attesten angår.

En henvendelse vil kunne indgives af enhver og vil således f.eks. kunne komme fra en pårørende til den, attesten angår, et plejehjem, hospital m.v. Afhængig af undersøgelsens resultat kan Familieretshuset tilbagekalde attesten.

Familieretshuset vil dog også have adgang til at indlede en tilsynssag af egen drift, hvis Familieretshuset på anden måde end ved en henvendelse fra tredjeparter bliver opmærksom på forhold, som giver anledning til at overveje at tilbagekalde attesten.

Det foreslås i *stk. 3*, at den nære pårørende med attest efter anmodning skal give de oplysninger, der er nødvendige for tilsynet.

Bestemmelsen indebærer, at den, der har fået udstedt en attest, på anmodning vil have pligt til at fremlægge oplysninger for Familieretshuset om den pågældendes dispositioner.

Bliver Familieretshuset eksempelvis af andre nære pårørende, personale på botilbud eller plejehjem eller lignende gjort opmærksom på forhold, der fremstår mistænkelige, kan dette blive nødvendigt.

Det foreslås i *stk. 4*, at Familieretshuset i øvrigt kan indhente oplysninger i det omfang, det er nødvendigt for at varetage tilsynet.

Dette kan eksempelvis være oplysninger fra den pågældendes botilbud eller plejehjem.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det bemærkes i den forbindelse, at attestordningen er tænkt som et enkelt alternativ til værgemål, og ordningen vil som følge heraf ikke være egnet til at tage stilling til komplicerede tvister m.v. I det omfang der i forbindelse med Familieretshusets tilsyn kommer forhold for dagen, som gør det betænkeligt at opretholde adgangen, er det således ikke hensigten, at Familieretshuset gennem omfattende undersøgelser m.v. søger at fremskaffe det fornødne grundlag for at afgøre komplicerede tvister. Hvis det betænkelige forhold ikke umiddelbart kan afkræftes ved de undersøgelsesskridt, som Familieretshuset umiddelbart kan foretage inden for rammen af ordningen, skal attesten tilbagekaldes.

I de tilfælde, hvor en adgang tilbagekaldes, vil Familieretshuset kunne tage initiativ til at indlede en sag om værgemål, såfremt helbredskriteriet i værgemålslovens § 5 er opfyldt, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Til nr. 11

Efter værgemålslovens § 30 kan justitsministeren fastsætte regler om værgens pligt til at indhente godkendelse fra Familieretshuset, herunder til dispositioner over indtægten, jf. § 25, og formuen, jf. § 39, og til stiftelse af gæld.

Det foreslås i § 30, at », jf. § 25, stk. 2, og formuen, jf. § 39« ændres til »og formuen, jf. § 25, stk. 1«.

Forslaget er en konsekvens af forslaget om at ophæve § 39, jf. lovforslagets § 1, nr. 16.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 12

Det foreslås, at indsætte en ny § 30 a, hvorefter justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om pligt til indberetning til Familieretshuset og adgang til et centralt værgeregister. Bemyndigelsen vil kunne anvendes, hvis Familieretshuset på et senere tidspunkt opretter et centralt værgeregister til understøttelse af digitalisering af sagsbehandlingen og sikring af valide data til brug for et intelligent og risikobaseret tilsynskoncept.

Med bemyndigelsen kan justitsministeren således fastsætte regler for de faste værgers indberetningspligt i registeret, herunder om værgemåls ophør.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

Det foreslås at indsætte en ny § 31 a, hvorefter den, der groft uagtsomt misbruger sin stilling, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Bliver Familieretshuset, eksempelvis som en del af deres tilsyn med værgerne, opmærksom på mistænkelige forhold, indgiver Familieretshuset en anmeldelse til politiet.

Det er ikke en betingelse, at den pågældende skal have skaffet sig selv eller andre personlig vinding.

Foretager en værge eksempelvis økonomiske dispositioner, der er til gavn for andre end den, der er under værgemål, eller handler værgerne eller den nære pårørende ud over, hvad denne er bemyndiget til i

værgemålet eller i henhold til attesten, vil dette være at anse som misbrug, uanset om vedkommende har tilsigtet sig selv eller andre uberettiget vinding.

Samtykker en værge eller den nære pårørende med attest efter den foreslåede § 25 a eksempelvis til flytning til en plejehjemsplads, som det for værgen eller den nære pårørende er åbenlyst, at den pågældende ikke ønsker at flytte til, vil dette være at anse som misbrug af stillingen i forhold til at varetage personlige anliggender.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

Efter værgemålslovens § 32, stk. 1, kan værgen få nødvendige udlæg dækket og i den udstrækning, det er rimeligt, tillægges vederlag for sit arbejde. Beløbene, der fastsættes af Familieretshuset, betales af den, der er under værgemål, eller, hvis denne ikke har midler, af Familieretshuset.

Det følger af stk. 2, at justitsministeren fastsætter regler om udlæg og vederlag.

Det følger af stk. 3, at reglerne i stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 ikke gælder for samværgemål. Samværgens vederlag m.v. betales af den, der er under samværgemål.

Det følger af stk. 4, at justitsministeren efter forhandling med skatteministeren kan fastsætte regler om, at Familieretshuset til brug for fastsættelse af vederlag har terminaladgang hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om den, der er under værgemål, der er nødvendige for sagens behandling.

Det foreslås i § 32, *stk. 1, 2. pkt.*, at »», der fastsættes af Familieretshuset,« udgår.

Den foreslåede ændring medfører, at det ikke er en betingelse, at beløbet, der udbetales til værgen, skal være fastsat af Familieretshuset.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 15

Det følger af værgemålslovens § 37, at ved gaver til personer under værgemål finder reglerne i §§ 28-30 (tilsyn), § 35, stk. 1 (forvaltning), § 36 (anbringelse) og § 39 (formueforbrug) kun anvendelse, hvis giveren har bestemt det.

Efter værgemålslovens § 38 kan arvelader ved testamente bestemme, at reglerne i §§ 28-30 (tilsyn), § 35, stk. 1 (forvaltning), § 36 (anbringelse) og § 39 (formueforbrug) ikke skal finde anvendelse på friarv.

Det foreslås i §§ 37 og 38, at »§ 36 og § 39« ændres til »og § 36«.

Forslaget er en konsekvens af forslaget om at ophæve § 39, jf. lovforslagets § 1, nr. 16.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 16

Efter værgemålslovens § 30 kan justitsministeren fastsætte regler om værgens pligt til at indhente godkendelse fra Familieretshuset, herunder til dispositioner over indtægten, jf. § 25, og formuen, jf. § 39, og til stiftelse af gæld.

Bemyndigelsen er udnyttet i værgemålsbekendtgørelsen, der bl.a. fastsætter hvilke økonomiske dispositioner, der kræver Familieretshusets godkendelse.

Efter værgemålslovens § 39 skal værgeren have Familieretshusets godkendelse til forbrug af formue, der er omfattet af et værgemål. Det gælder uanset, hvorledes aktiverne forvaltes.

Det foreslås, at § 39 ophæves.

Det følger af ophævelsen, at det ikke er et krav, at Familieretshuset godkender ethvert forbrug af formuen. Forslaget indebærer, at Familieretshusets godkendelse alene vil være påkrævet for de typer af dispositioner, hvor det fremgår af værgemålsbekendtgørelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Med den foreslåede § 25 a, stk. 1, i værgemålsloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, foreslås, at Familieretshuset, på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven, udsteder en attest, der giver vedkommende adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, uden værgemålsbeskikkelse.

For personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, jf. servicelovens § 136 b, gælder servicelovens § 136 e, stk. 1, hvoraf det fremgår, at personalet som led i omsorgen kan anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi for at sikre personens tryghed, værdighed og omsorg, medmindre den pågældende modsætter sig anvendelsen.

Det følger endvidere af servicelovens § 136 e, stk. 2, at for personer, der har oprettet en fremtidsfuldmagt, der omfatter forhold efter stk. 1, og som er sat i kraft, jf. § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter, kan fremtidsfuldmægtigen modsætte sig anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1. For personer, for hvem der er beskikket en værge efter værgemålsloven, som omfatter forhold efter stk. 1, kan værgeren modsætte sig anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1.

Det foreslås med ændringen af § 136 e, stk. 2, 2. pkt., at en nær pårørende med attest, jf. den foreslåede § 25 a i værgemålsloven, indsættes og får samme kompetence i sager om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter servicelovens § 136 e, som fremtidsfuldmægtige og værger har.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Med den foreslåede § 25 a, stk. 1, i værgemålsloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, foreslås, at Familieretshuset, på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven, udsteder en attest, der giver vedkommende adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, uden værgemålsbeskikkelse.

Det følger af servicelovens § 136 e, stk. 3, at anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi ikke

er magtanvendelse eller et indgreb i selvbestemmelsesretten, medmindre den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge modsætter sig anvendelsen, jf. § 136 e, stk. 1 og 2.

Ifølge servicelovens § 136 e, stk. 4, skal den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge forud for anvendelsen af teknologierne informeres om brugen af disse.

Det følger af servicelovens § 136 e, stk. 5, 1. pkt., at modsætter den pågældende person eller dennes fremtidsfuldmægtige eller værge sig, kan der træffes afgørelse efter § 128 b om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi. Ifølge § 136 e, stk. 5, 2. pkt., kan afgørelsen gøres tidsubegrænset.

Det foreslås med ændringen af § 136 e, stk. 3, 1. pkt., § 136 e, stk. 4, og § 136 e, stk. 5, 1. pkt., at en nær pårørende med attest, jf. den foreslåede § 25 a i værgemålsloven, indsættes.

Den foreslåede ændring vil medføre, at en nær pårørende med attest får samme kompetence i sager om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi som fremtidsfuldmægtige og værger har.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Med den foreslåede § 25 a, stk. 1, i værgemålsloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, foreslås, at Familieretshuset, på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven, udsteder en attest, der giver vedkommende adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, uden værgemålsbesikkelse.

Det følger af § 136 e, stk. 5, 3. pkt., at i forbindelse med afgørelsen om tryghedsskabende velfærdsteknologi skal fremtidsfuldmægtigen og værgen høres om kommunalbestyrelsens vurdering.

Det foreslås med ændringen af § 136 e, stk. 5, 3. pkt., at en nær pårørende med attest, jf. den foreslåede § 25 a i værgemålsloven, indsættes.

Den foreslåede ændring vil medføre, at en nær pårørende med attest i forbindelse med afgørelsen skal høres om kommunalbestyrelsens vurdering.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Med den foreslåede § 25 a, stk. 1, i værgemålsloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, foreslås, at Familieretshuset, på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven, udsteder en attest, der giver vedkommende adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, uden værgemålsbesikkelse.

Det fremgår af servicelovens § 136 f, stk. 1, at for personer, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud og om nødvendigt om udskrivelse fra et botilbud, hvis kommunalbestyrelsens indstilling tiltrædes af den værge, Familieretshuset har beskikket, eller tiltrædes af fremtidsfuldmægtigen for personer, der har oprettet en fremtidsfuldmagt, der omfatter dette forhold, og som er sat i kraft, jf. § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter, når 1) ophold i et botilbud med tilknyttet service er påkrævet, for at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og 2) det i det konkrete tilfælde vurderes omsorgsmæssigt at være mest hensigtsmæssigt for den pågældende.

Det foreslås med ændringen af § 136 f, stk. 1, at en nær pårørende med attest, jf. den foreslåede § 25 a i værgemålsloven, indsættes.

Den foreslåede ændring vil medføre, at en nær pårørende med attest får adgang til at tiltræde kommunalbestyrelsens indstilling om optagelse i et bestemt botilbud og om nødvendigt om udskrivelse fra et botilbud af en person, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Med den foreslåede § 25 a, stk. 1, i værgemålsloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, foreslås, at Familieretshuset, på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven, udsteder en attest, der giver vedkommende adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, uden værgemålsbesikkelse.

Ifølge § 136 f, stk. 3, kan kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 1 påklages til Familieretshuset. Kan kommunalbestyrelsens indstilling ikke tiltrædes af værger eller fremtidsfuldmægtigen efter stk. 1, indstiller kommunalbestyrelsen til Familieretshuset at træffe afgørelse om optagelse eller flytning til et bestemt botilbud efter stk. 1.

Det foreslås i § 136, stk. 3, 2. pkt., »værger eller fremtidsfuldmægtigen« ændres til »værger, fremtidsfuldmægtigen eller den nære pårørende med attest«.

Den foreslåede ændring vil medføre, at en nær pårørende med attest får samme kompetence som fremtidsfuldmægtige og værger har i sager om optagelse i særlige botilbud efter servicelovens § 136 f, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås i stk. 1, at loven træder i kraft den 1. juli 2025.

Sager efter værgemålsloven, der ved lovens ikrafttræden er under behandling ved Familieretshuset eller Civilstyrelsen, behandles efter reglerne i denne lov.

Det foreslås i stk. 2, at sager om værgemål anlagt ved domstolene før lovens ikrafttræden behandles efter de hidtil gældende regler.

Med det foreslåede vil de sager, der allerede i dag verserer ved domstolene, blive afgjort efter de hidtil gældende regler.

Ligeledes vil sager, der allerede er afgjort ved én domstolsinstans, men ankes efter lovens ikrafttræden, skulle behandles efter de hidtidige regler.

Det foreslås i stk. 3, at § 11, stk. 2, i værgemålsloven, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, ikke finder anvendelse for værger, der ved lovens ikrafttræden er beskikket i flere værgemål end 75. For disse værger finder de hidtidige regler anvendelse, indtil de er beskikket i mindre end 75 værgemål.

Med det foreslåede kan værger, der ved lovens vedtagelse er beskikket i flere værgemål end 75, fastholde deres værgemål.

Med bestemmelsen fastsættes, at faste værger, der i dag har flere værgemål, end hvad de nye grænser tillader, kan blive i deres værgemål i en overgangsperiode. De faste værger vil i takt med, at værgemålene ophører, eksempelvis ved dødsfald eller lign., eller der sker afbeskikkelse, komme under de nye værgemålsgrænser. Det forventes, at værgerne vil komme under grænserne inden for en kort årrække.

Til § 4

Den foreslåede § 4 angiver lovens territoriale gyldighedsområde.

Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at § 1 ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Lovens § 1 gælder ikke for Færøerne, da Færøerne den 29. juli 2018 overtog lovgivningskompetencen på det personretlige område.

Lovens § 2 vil ikke gælde for Færøerne og Grønland, da serviceloven, jf. § servicelovens 196, stk. 1, ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

Justitsministeriet

§ 1

I værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1122 af 28. maj 2021, som ændret ved § 4 i lov nr. 569 af 10. maj 2022 og § 5 i lov nr. 1553 af 12. december 2023 foretages følgende ændringer:

§ 11. I forbindelse med afgørelser om værgemål skal der beskikkes en værge.

1. I § 11 indsættes som 2. pkt.: »Værgen skal være egnet til at varetage hvervet.«

2. I § 11 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. En værge må ikke beskikkes i mere end 50 værgemål. Der kan ske beskikkelse i op til 75 værgemål, hvis særlige forhold tilsiger det.«

§ 12. ---

Stk. 2. ---

3. I § 12 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om afbeskikkelse af værger.«

§ 16. ---

Stk. 2. Familieretshuset kan uden anmodning behandle spørgsmål om ændring og ophævelse af værgemål, jf. § 9 og § 10, samt om værgebeskikkelse og ændring heraf. Familieretshuset kan uden anmodning indlede en sag om værgemål i tilfælde, hvor en fremtidsfuldmagt ikke sættes i kraft efter anmodning herom, eller hvor fremtidsfuldmagten tilbagekaldes eller ophører, jf. kapitel 2 og 7 i lov om fremtidsfuldmagter.

4. I § 16, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»Familieretshuset kan endvidere uden anmodning indlede en sag om værgemål i tilfælde, hvor en attest efter § 25 a tilbagekaldes som følge af, at Familieretshuset konstaterer, at betingelserne for varetagelse af personlige anliggender m.v. ikke længere er tilstede.«

§ 18. Familieretshuset eller retten sørger for sagens oplysning.

Stk. 2. Familieretshuset eller retten indhenter en lægeerklæring om den pågældendes helbred som grundlag for en afgørelse efter § 5 eller § 6. I andre værgemålssager kan der indhentes en lægeerklæring, hvis det findes nødvendigt.

Stk. 3. Har den pågældende bopæl på institution, indhenter Familieretshuset eller retten endvidere en udtalelse herfra som grundlag for en afgørelse efter § 5 eller § 6. I andre værgemålssager kan der indhentes en udtalelse, hvis det findes nødvendigt.

Stk. 4. Familieretshuset eller retten kan afkræve personer eller myndigheder, der har kendskab til den pågældende, de

5. § 18 affattes således:

»§ 18. En anmodning om værgemål eller om fratagelse af den retlige handleevne skal så vidt muligt vedlægges en lægeerklæring vedrørende den for hvem, der er anmodet om værgemål eller fratagelse af den retlige handleevne. Retten eller Familieretshuset kan indhente lægeerklæring eller yderligere oplysninger om helbredstilstanden, hvis det er nødvendigt.

Stk. 2. Har den pågældende bopæl på et botilbud eller plejehjem, skal ansøgningen så vidt muligt vedlægges en erklæring fra dette botilbud eller plejehjem.

Stk. 3. Familieretshuset eller retten kan afkræve personer eller myndigheder, der har kendskab til den pågældende, de

oplysninger, som anses for nødvendige for behandling af sagen.

Stk. 5. Udgifter til lægeerklæringer til brug for værgemåls-sager betales af den myndighed, der skal afgøre sagen.

Stk. 6. Familieretshuset eller retten har til brug for behandlingen af sager om iværksættelse, ændring og ophævelse af værgemål terminaladgang hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om en part, der er nødvendige for sagernes behandling.

§ 21. ---

Stk. 2. I sager efter stk. 1 anvendes reglerne i § 18, stk. 2 og 3, § 19 og § 20 kun i det omfang, det er foreneligt med den foreløbige afgørelses karakter.

Stk. 3-4. ---

§ 22 a. Familieretshusets afgørelser efter denne lov kan påklages til Civilstyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser efter §§ 21 og 22.

§ 25. Værgen skal sørge for, at formuen bevares og giver rimeligt udbytte.

Stk. 2. Værgen skal sørge for, at indtægterne anvendes til gavn for den, der er under værgemål. Forældre kan som værger anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling, jf. § 2, stk. 3, i forældreansvarsloven. Er indtægterne ikke tilstrækkelige, kan værgen under hensyn til værgemålets karakter bruge af formuen i passende omfang med Familieretshusets godkendelse, jf. § 39.

Stk. 3. Hvis værgen finder det forsvarligt, at den, der er under værgemål, sørger for sine egne behov, kan værgen overlade denne penge til egen rådighed til dette formål.

oplysninger, som anses for nødvendige for behandling af sagen.

Stk. 4. Familieretshuset eller retten har til brug for behandlingen af sager om iværksættelse, ændring og ophævelse af værgemål terminaladgang hos told- og skattemyndighederne, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om en part, der er nødvendige for sagernes behandling.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om indgivelse af oplysningerne og om ansøgerens adgang til at indhente lægeerklæringen og udtalelse fra botilbud eller plejehjem.«

6. I § 21, stk. 2, udgår »§ 18, stk. 2 og 3,«.

7. I § 22 a, 1. pkt., indsættes efter »kan«: »inden fire uger fra afgørelsestidspunktet«.

8. § 25, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 1 og 2.

9. I § 25, stk. 2, der bliver stk. 1, indsættes efter »skal sørge for, at«: »formuen og«, og 3. pkt. ophæves.

10. Efter kapitel 4 indsættes:

»Kapitel 4 a

Attest om varetagelse af personlige anliggender m.v.

§ 25 a. Familieretshuset udsteder, på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven, en attest, der giver vedkommende adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, uden værgemålsbeskikkelse.

Stk. 2. Erklæringen skal vedlægges en straffeattest for den nære pårørende samt et samtykke fra den person, der har behov for bistand til at varetage sine anliggender, eller en lægeerklæring, hvoraf det fremgår, at den pågældende af

helbredsmæssige grunde har behov for bistand til at varetage sine anliggender.

Stk. 3. Ansøger skal underskrive en erklæring på tro og love om, at der ikke er uenighed blandt eventuelle øvrige nære pårørende om, at vedkommende påtager sig denne opgave, og at dette vurderes at være i overensstemmelse med ønskerne fra den, der har behov for bistand, samt, hvis erklæringen er indgivet på baggrund af et samtykke fra den pågældende, at vedkommende har en evne og fornøden dømmekraft til at forstå sin situation samt til at træffe beslutningen.

Stk. 4. En attest efter stk. 1 kan ikke udstedes, hvis der for den person, der har behov for bistand, er sat en fremtidsfuldmagt i kraft eller etableret et værgemål, der omfatter de samme forhold som attesten.

Stk. 5. En attest efter stk. 1 tilbagekaldes, hvis en fremtidsfuldmagt sættes i kraft, eller et værgemål etableres, der omfatter de samme forhold som attesten.

Stk. 6. §§ 31 og 31 a finder tilsvarende anvendelse for fære pårørende med attest efter stk. 1.

§ 25 b. Familieretshuset fører tilsyn med nære pårørende med attest efter § 25 a.

Stk. 2. Bliver Familieretshuset gennem henvendelse eller på anden måde opmærksom på forhold, som må antages at stride imod interesserne for den, attesten angår, kan Familieretshuset tilbagekalde attesten.

Stk. 3. Den nære pårørende med attest skal efter anmodning give de oplysninger, der er nødvendige for tilsynet.

Stk. 4. Familieretshuset kan i øvrigt indhente oplysninger, i det omfang det er nødvendigt for at varetage tilsynet.«

§ 30. Justitsministeren kan fastsætte regler om værgens pligt til at indhente godkendelse fra Familieretshuset, herunder til dispositioner over indtægten, jf. § 25, stk. 2, og formuen, jf. § 39, og til stiftelse af gæld.

11. I § 30 ændres », jf. § 25, stk. 2, og formuen, jf. § 39« til »og formuen, jf. § 25, stk. 1«.

12. Efter § 30 indsættes før overskriften før § 31:

»§ 30 a. Justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om pligt til indberetning til Familieretshuset og adgang til et centralt værgeregister.«

13. Efter § 31 indsættes før overskriften før § 32:

»Sanktioner

§ 31 a. Den værge, der groft uagtsomt misbruger sin stilling, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.«

§ 32. Værgen kan få nødvendige udlæg dækket og i den udstrækning, det er rimeligt, tillægges vederlag for sit arbejde. Beløbene, der fastsættes af Familieretshuset, betales af den, der er under værgemål, eller, hvis denne ikke har midler, af Familieretshuset.

13. I § 32, *stk. 1, 2. pkt.*, udgår », der fastsættes af Familieretshuset,«.

Stk. 2-4. ---

§ 37. Ved gaver til personer under værgemål finder reglerne i §§ 28-30, § 35, stk. 1, § 36 og § 39 kun anvendelse, hvis giveren har bestemt det.

§ 38. Ved testamente kan arvelader bestemme, at reglerne i §§ 28-30, § 35, stk. 1, § 36 og § 39 ikke skal finde anvendelse på friarv.

§ 39. Værgen skal have Familieretshusets godkendelse til forbrug af formue, der er omfattet af et værgemål. Dette gælder uanset, hvorledes aktiverne forvaltes.

§ 136 e. ---

Stk. 1. ---

Stk. 2. For personer, der har oprettet en fremtidsfuldmagt, der omfatter forhold efter stk. 1, og som er sat i kraft, jf. § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter, kan fremtidsfuldmægtigen modsætte sig anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1. For personer, for hvem der er beskikket en værge efter værgemålsloven, som omfatter forhold efter stk. 1, kan værgen modsætte sig anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1.

Stk. 3. Anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi er ikke magtanvendelse eller et indgreb i selvbestemmelsesretten, medmindre den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge modsætter sig anvendelsen, jf. stk. 1 og 2. Der skal derfor ikke ske registrering og indberetning efter § 135 a.

Stk. 4. Den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge skal forud for anvendelsen af teknologierne informeres om brugen af disse.

Stk. 5. Modsætter den pågældende person eller dennes fremtidsfuldmægtige eller værge sig, kan der træffes afgørelse efter § 128 b. Afgørelsen kan gøres tidsubegrænset. I forbindelse med afgørelsen skal fremtidsfuldmægtigen og værgen høres om kommunalbestyrelsens vurdering.

§ 136 f. For personer, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud og om nødvendigt om udskrivelse fra et botilbud, hvis kommunalbestyrelsens indstilling tiltrædes af den værge, Familieretshuset har beskikket, eller tiltrædes af fremtidsfuldmægtigen for personer, der har oprettet en fremtidsfuldmagt, der omfatter dette forhold, og

14. I §§ 37 og § 38 ændres »§ 36 og § 39« til »og § 36«.

15. § 39 ophæves.

Social- og Boligministeriet

§ 2

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 155 af 11. februar 2025, som ændret ved § 1 i lov nr. 1703 af 30. december 2024, foretages følgende ændringer:

I § 136 e, stk. 2, 2. pkt., indsættes efter »en værge«: »eller hvis nære pårørende har adgang til at varetage personlige anliggender mv. på baggrund af en attest«, og efter »kan værgen« indsættes: »eller den nære pårørende med attest«.

2. I § 136 e, stk. 3, 1. pkt., § 136 e, stk. 4, og § 136 e, stk. 5, 1. pkt., indsættes efter »dennes fremtidsfuldmægtige«: », dennes nære pårørende med attest«.

3. I § 136 e, stk. 5, 3. pkt., indsættes efter »fremtidsfuldmægtigen«: », den nære pårørende med attest«.

4. I § 136 f, stk. 1, indsættes efter »i lov om fremtidsfuldmagter,«: »eller tiltrædes af en nær pårørende med attest,«.

som er sat i kraft, jf. § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter, når

1-4) ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 1 kan påklages til Familieretshuset. Kan kommunalbestyrelsens indstilling ikke tiltrædes af værger eller fremtidsfuldmægtigen efter stk. 1, indstiller kommunalbestyrelsen til Familieretshuset at træffe afgørelse om optagelse eller flytning til et bestemt botilbud efter stk. 1.

Stk. 4. ---

5. I § 136f, stk. 3, 2. pkt., ændres »værger eller fremtidsfuldmægtigen« til: »værger, fremtidsfuldmægtigen eller den nære pårørende med attest«.